

Si₂ carta le₂'uig₅₄ a₂ca₂jmo₃ San Pablo ne₄ dsa₂ CORINTIOS

*Jmo₅ Pa₄ si₂ le₂'uig₅₄ a₂chein₂ ne₄ Guá'₅ i₂chan₂ juig₂
Corinto*

¹ Jniá₂ Pa₄, co₂në₅ ca₂rë₃'ñjó₃ dsí₅ Diú₄, ca₂të₃'éi₂ a₂lén₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo; jnia'₅₄ co₂dsia₅ quian'₅₄ Sóstenes rín'₅₄ jniog₄,

² jmo₂₃ si₂ carta la₂ a₂dsian'₄ ja₁con₂ guá'₅ quián₅ Diú₄, dsa₂ chan₂ juig₂ Corinto, dsa₂ i₂ma₂të₅ Diú₄ a₂léin₂ dsa₂ i₂le₃chan₂ lë₅ 'í₁ le₃quió'₅ Cristo Jesús; co₂dsia₅ bá₄ quian'₅₄ ca₂le₃jín₃ i₂jme₂juín'₂ Te₁gui'₅₄ Jesucristo ca₂le₂con₂ mi₂güíg₃, a₂lín₅ 'éi₂ Te₁gui'₅₄ quiáin₅, jui₁lia'₂ quián₂ jniog₄ táng₃:

³ Jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ 'ei₅ tei₄, jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Diú₄ i₂lín₅ jmei₂ jniog₄, jui₁jme₂gu'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo jáñ₃.

Jme₂gu'₅₄ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ Cristo

⁴ Ca₂le₃o₃ jmig₄ bá₄ cuë₅ jniá₂ ti₁'mag'₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ca₂jme₃gu'₅₄ bá₄ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ Cristo Jesús.

⁵ Të₂le₃ ia₁ a₂chan'₂ 'nia'₂ le₃quió'₅ Cristo, Diú₄ bá₄ ma₂ca₂jme₃o₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ ne₅₄ a₂dse₃ quió'₅, jui₁lia'₂ jág₁ a₂'ñia'₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ ca₂le₃jé₃ a₂tin'₂ 'nia'₂ në₃.

⁶ Le₂në₅ bá₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ ca₂jme₁tag₅ jnia'₅₄ të₂le₃ quió'₅ Cristo, ma₂ca₂rë₃ti₃ bá₄ të₂le₃ quian'₅₄ 'nia'₂.

7 Jaun₂ lë₃, tsá₃ ma₃'e₂ 'nió'₅ quián₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄ caun₂ bí₂ a₂gu₂dsí₂, të₁lia₂ jan'₅₄ 'nia'₂ a₂'ín₂ 'au'₂ a₂jme₃jnia₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂ jniog₄.

8 Éi₂ bá₄ jme₃'o₅₄ náu'₁ 'nia'₂ tiá₂ ca₂të₂ jmig₄ jë₁ca₂tó₂, ia₁jaun₂ tsá₃ 'e₂ dso₄ rin'₂ 'nia'₂ jë₁ma₂ca₂të₂ jmig₄ quió'₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo.

9 I₂jme₃ti₃ bá₄ Diú₄ ca₂le₃jé₃ jág₁ quió'₅; 'éi₂ bá₄ ma₂ca₂të₃ 'nia'₂ 'ag₃ caun₂ jág₁ quian'₅₄ Jesucristo ja₁ñi'₅₄, Te₁gui'₅₄ quián₂.

A₂tsi₂jin₅ dsa₂ dsia₂₃ mi'₅₄ jmo₂₃ le₁dsoin'₅₄

10 Rin'₅₄ jniog₄, mi₅ jniá₂ ja₁con₂ 'nia'₂ quian'₅₄ 'éi'₃ quió'₅ Jesucristo Te₁gui'₅₄ quián₂, 'éi₂ 'nia'₂ caun₂ jág₁, tsá₃ dsia₂ 'nia'₂ mi'₅₄ a₂jmó₂ le₁dsong'₅₄. Të₂le₃ ca₂tín₂ bá₄ 'nia'₂ tóng'₄ 'ei₅ caun₂ jág₁ jen'₂ 'nia'₂, ju₁lia₂ 'a₂ lia₂ ñí₂ 'nia'₂, a₂dsi₂jiog₅ 'au'₂ né₃.

11 Juíg₂ jniá₂ 'nia'₂ le₂në₅, rin'₅₄ jniog₄, ia₁ca₂rë₃chá₃ jág₁ juá'₂ dsa₂ familia quián₅ Cloé, 'a₂lia'₂ lë₅ tion'₅₄ 'nia'₂, a₂niog₅ mi'₅₄ jin'₄ 'nia'₂.

12 Co₂'nió'₄ le₃ja₁'54 jág₁, jma₃quén₅ bá₄ ma₂lë₅ jag'₅₄ 'nia'₂ tions'₅₄. I₂lin₅₄ ma₂juá'₂: "I₂quián₅ Pa₄ bá₄ jniá₂"; i₂lin₅₄ guë'₂ juá'₂ táng₃; "Jniá₂ guë'₂ líng₅ i₂quián₅ Pe₄"; sián'₂ guë'₂ juá'₂ táng₃; "Jniá₂ guë'₂ líng₅ dsa₂ i₂quián₅ Apolos"; i₂lin₅₄ guë'₂ juá'₂ táng₃; "Jniá₂ guë'₂ líng₅ i₂quián₅ Cristo."

13 ¿O₃ bá₄ le₁dso'₄ ma₂i₂lé₂ quió'₅ Cristo né₁ja₂' le₂jaun₂? ¿O₃ bá₄ Pa₄ i₂ca₂të₁ton₅₄ cróg₄ o₄quián'₂ 'nia'₂? Le₂jaun₂ guë'₂ jáñ₃, ¿O₃ bá₄ lia₂ con₂ lë₅ 'éi'₃ quió'₅ Pa₄ ca₂jñó'₂ 'nia'₂ jmig₂?*

* **1:13** lit. "ca₂i₃tian'₃ 'nia'₂ jmig₂."

14 Ti₁'mag₄ Diú₄ tsá₃ jniá₂ ca₂chóng₃ jmig₂† 'i₁jan'₂ 'nia'₂, jnia'₅₄ lia'₂ Crispo quian'₅₄ Gayo,

15 con'₂ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂dsia₃ dsa₂ a₂ca₂chóin₃ jniá₂ jmig₂‡ lia'₂ con'₂ lě₅ 'éi'₃ quió₃.

16 (Jnia'₅₄ lia'₂ familia quián₅ Estéfanas bá₄ ján₃, dsá₂ dsí₃ ca₂chón₃ jniá₂ jmig₂. Jaun₂ tsá₃ ma₃dsá₂ dsí₃ jua'₅₄ chan₂ guë₄ i₂sián'₂ ca₂chón₃ jniá₂ jmig₂.)§

17 Ia₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ ca₂chei₃ Cristo jniá₂ jua'₅₄ a₂tsón₄ jniá₂ jmig₂ dsa₂,* con'₂ jnia'₅₄ lia'₂ a₂qui₁'é₄ jág₁ a₂tín'₄ dsa₂ bá₄, on₃jua'₅₄ qui₁ton₁ jág₁ jua'₅₄ a₂jmo₅₄ a₂ñí₄ ting₂, con'₂ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ tí₄ a₂ca₂guen₃ Cristo 'mú₃ ne₄ cróg₄.

Cristo i₂lín₅ bí₂ quió'₅ Diú₄

18 Jág₁ dse₃ la₂, 'a₂ lia'₂ ca₂jon₃ Cristo ne₄ cróg₄, lě₅ jág₁ co₄ tě₂le₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ jui₅ dsí₃'én₂. La₁ tě₂le₃ quián₂ jniog₄ i₂tio'₅₄ jui₅ a₂tág'₄, lě₅ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄.

19 Ia₁ jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂:
Co₂dsia₅ 'én₄ jniá₂ jui₁lia'₂ a₂tín₂ dsa₂
i₂ñí₄ lě₃ ñi₅ jmo₅,
ján₃ guë'₂ jmo₅₄ cau₅ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅
dsa₂ i₂jmo₅ a₂ñí₄ lě₃ 'ñioi₅₄.†

20 ḡ'E₂ bá₄ ta₁ té₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ñí₄ tin₂ ně₃, jui₁lia'₂ tě₅, o₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ñí₄ ñi₅ dsia₃ ca₂le₃jě₃ 'a₂ lia'₂ niog₅ lě₅ mi₂güíg₃ la₂? Ia₁ ca₂le₃jě₃ 'e₂ niog₅ ñí'₂ dsa₂ mi₂güíg₃ la₂, 'ñioi₅ bá₄ Diú₄ ma₂jmo₃ jág₁ jaun₂ a₂tsá₃ ta₁ tí₄.

† **1:14** lit. "ca₂tióg₃ jmig₂." ‡ **1:15** lit. "a₂ca₂tiáin₃ jniá₂ jmig₂."

§ **1:16** lit. "ca₂tián₃ jniá₂ jmig₂." * **1:17** lit. "a₂tián₄ jniá₂ jmig₂ dsa₂." † **1:19** Isaías 29:14.

21 Ia₁ jui₁lia'₂ ca₂'náu'₃ dsí₅ Diú₄ jmo₃, tsá₃ ca₂rë₃cuig₅ dsa₂ mi₂güíg₃ të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ a₂ñí₂ dsí₅ guioin₅₄, a₂jaun₂ bá₄ ca₂rë₃'ñíó₃ dsí₅ Diú₄ a₂lión₂ dsa₂ i₂'én₂ jág₁ quió'₅, të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ a₂ca₂'é₂ dsa₂, caun₂ jág₁ a₂jmo₅ dsa₂ mi₂güíg₃ dsí₅ caun₂ jág₁ co₄.

22 Juí₁lia'₂ dsa₂ judíos ně₃, 'nio₃ të₃ ne₅₄ léi₄ juë'₂, dsa₂ griego ně₃ 'no'₂ jág₁ a₂le₃ñí₂ dsí₅,

23 la₁ia₁ jnia'₅₄ ně₃, qui₂'é₅ jág₁ 'ín₅ jnia'₅₄ Cristo i₂ca₂jon₃ të₁ton₅₄ cróg₄. Jág₁ ně₅ ně₃, lě₅ caun₂ a₂jnág₅ jui₅ ja₁jme₁rë₂'én₂ dsa₂ judíos, ján₃ bá₄ lě₅ caun₂ jág₁ co₄ të₂le₃ quió'₅ dsí₂nau₂.

24 La₁ të₂le₃ quió'₅ dsa₂ i₂ma₂të₅ Diú₄, lia'₂ dsa₂ judíos lia'₂ dsa₂ griegos táng₃, 'ín₅ jnia'₅₄ Cristo i₂lín₅ jui₁bí₂ quió'₅ Diú₄, i₂lín₅ jág₁ a₂ñí₂ dsí₅ Diú₄ ně₃.

25 Ia₁ co₂'nió'₄ jág₁ co₄ quió'₅ Diú₄, juá'₂ dsa₂ mi₂güíg₃, jág₁ ně₅ bá₄ a₂lě₅ a₂dsen₅₄ quen₅ guë₄ lia'₂ con'₂ guë₄ jág₁ a₂ñí₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güíg₃. Ján₃ bá₄ jui₁lia'₂ a₂jmo₅ dsa₂ dsí₅ a₂'uan₅₄ quió'₅ Diú₄, a₂jaun₂ guë₄ dsón₂ a₂'io₅ guë₄ bí₂ lia'₂ con'₂ guë₄ bí₂ quió'₅ dsa₂ mi₂güíg₃.

26 Rin'₅₄ jniog₄, ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ 'nau'₅₄ 'au'₂ 'a₂ lia'₂ ca₂të₃ Diú₄ 'nia'₂. Tsá₃ juin'₅ 'nia'₂ i₂tín₂ ñí₅ lia'₂ con'₂ lě₅ ñí₅ dsa₂ mi₂güíg₃; ján₃ guë₄ tsá₃ juin'₅ 'nia'₂ 'au'₂ bí₂; tsá₃ juin'₅ 'nia'₂ ca₂rë₃chán'₃ jui₁lia'₂ familia dsen₅₄ ně₃.

27 La₁ia₁ ma₂quió'₂ Diú₄ jág₁ a₂jmo₅ dsa₂ mi₂güíg₃ dsí₅ jág₁ co₄, a₂jmo₃ a₂të₃tsin'₅₄ o₂gui'₃ dsa₂ i₂lín₂ ñí₂ guë₄ dsí₅. Ján₃ bá₄ ma₂quió'₂ Diú₄ jág₁ a₂jmo₅ dsa₂ mi₂güíg₃ dsí₅ jág₁ 'uan₅₄, a₂jmo₃ a₂të₃tsin'₅₄ o₂gui'₃

juí₁lia'₂ dsa₂ i₂lín₂ a₂'uain'₂.

²⁸ Ma₂quión'₂ Diú₄ juí₁lia'₂ dsa₂ i₂jín₂ dsa₂ mi₂güíg₃ i₂tsá₃ 'e₂ quen₅, i₂sion₅ gué₄, i₂tsá₃ 'e₂ lín₅, a₂tón₂ 'uë₃ juí₁lia'₂ i₂ñí₄ lë₃ dsen₅₄ lín₂,

²⁹ ia₁jaun₂ tsá₃ 'ein₂ lé₂ dsia₃ jág₁ tá'₅ le₃ne₄ Diú₄.

³⁰ 'Niom₅ bá₄ Diú₄ ma₂jmo₃ a₂tion'₅₄ 'nia'₂ le₃quió'₅ Cristo Jesú_s, i₂ma₂lín₅ i₂ñí₂ dsí₅ quián₅ Diú₄ o₄quián₂ jniog₄. Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ ma₂guei₃ Diú₄ jniog₄ nē₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ dso₄ rag₂; tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ jág₂ Diú₄ jniog₄ dsa₂ le₁jín₃ i₂lë₅ 'í₁ quiáin₅; tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ ján₃, ca₂'ág₂ táng₃ caun₂ jág₁ quián₂ jniog₄ quian'₅₄ Diú₄.

³¹ Jaun₂ lë₃, juí₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂, "Juí₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ tá'₅, juí₁dsia₁₂ jág₁ tá'₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄."‡

2

Jág₁ quió'₅ Cristo, a₂ca₂ñó₃ ne₄ cróg₄

¹ Rín'₅₄ jniog₄, lia'₂ con'₂ ñeg₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂, i₁chei₁₂ 'nia'₂ jág₁ tí₅ la₂ quió'₅ Diú₄, tsá₃ jaun₂ ca₂jmo₃ jua'₅₄ ca₂juíg₂ 'nia'₂ jág₁ ca'₅₄ juí₁lia'₂ jmo₅ dsa₂ i₂ñí₄ tñ₂.

² Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄ quiang'₅₄ 'nia'₂, tsá₃ 'e₂ jág₁ siá'₂ jme₁'nio₃ le₃guion₅₄, jñia'₅₄ lia'₂ ca₂ne₅₄ jág₁ quió'₅ Cristo bá₄, i₂tē₁ton₅₄ cróg₄.

³ Ca₂dsióg₃ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂líng₅ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄, gó'₅, jleng₂₃ 'ñio₅ lín₃.

⁴ Lia'₂ jme₁ca₂jme₁ting₂₃ 'nia'₂ jág₁ dse₃, tsá₃ ca₂jmo₃ jág₁ juí₁lia'₂ jmo₅ dsa₂ i₂tñ₂; jmá'₃ lia'₂

‡ 1:31 Jeremías 9:24.

quian'⁵⁴ jág₁ a₂jme₂jnia₅ jui₅bí₂ quió'₅ Jme₂dsí₂ Jnjoí₅
bá₄ ca₂'é₂ jniá₂ jág₁,

⁵ ia₁jaun₂ të₂le₃ quian'⁵⁴ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄ bá₄ lë₅
a₂'én'₂ 'nia'₂, on₃jua'⁵⁴ lia'₂ con'₂ lë₅ tñin₂ dsa₂ mi₂güí₃.

*Jme₂jnia₅ Diú₄ ja₁con₂ dsa₂ mi₂güí₃ të₂le₃ quian'⁵⁴
Jme₂dsí₂ quiáin₅*

⁶ La₁ia₁ dsia₂ bá₄ jnia'⁵⁴ jág₁ ca'⁵⁴ a₂tag₂ a₂ne₄
jin₄ rin'⁵⁴ i₂ma₂ron₂, la₁ on₃jua'⁵⁴ jág₁ ca'⁵⁴ a₂cha₂
mi₂güí₃ la₂, on₃ quë'₂ jág₁ ca'⁵⁴ quió'₅ dsa₂ i₂gon₂
mi₂güí₃ la₂, i₂qui₂dsi₃ní₂.

⁷ Të₂le₃ jág₁ a₂jme₁rë₂'ma₄ quió'₅ Diú₄ la₂ bá₄ 'é₅
jnia'⁵⁴, qui₂chei₂ jnia'⁵⁴ dsa₂ ca₂le₃jë₃ a₂niog₅ dsí₅
Diú₄ jmo₃ a₂jlá¹ o₄quián₂ jniog₄ né³ guë₄ a₂nio₃
mi₂güí₃.

⁸ Ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ dsa₂ can'⁵⁴ i₂qui₂dsi₅ 'éi'₃ mi₂güí₃
la₂ ma₂ca₂rë₃ní₂ jág₁ la₂; ia₁ jua'⁵⁴ mei'₂ guë₃
ca₂rë₃ní₂, tsá₃ jme₁tioin₃ ne₄ cróg₄ Te₁gui'⁵⁴ 'uan'₂
quián₂.

⁹ La₁ia₁, juí₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂:
Tsá₃ ne₄ dsa₂ ma₂të₂,
on₃ guë'₂ ma₂nág₂,
on₃ guë'₂ ma₂i₂jiog₅ dsí₅ dsa₂

a₂ma₂jmo₃ Diú₄ co₂jnia₅₄ quió'₅ dsa₂ i₂'nio₃.*

¹⁰ La₁ të₂le₃ quian'⁵⁴ Jme₂dsí₂ quiáin₅, Diú₄ bá₄
ma₂ca₂jme₃jnia₅ a₂jaun₂ ja₁con₂ jniog₄. Ia₁ Jme₂dsí₂
'éi₂ bá₄ téi₂ si₂ jág₁ juë'₂ a₂niog₅ cha₂ quió'₅ Diú₄
'n₁io₅.

¹¹ Të₂le₃ jin₄ dsa₂ mi₂güí₃ guioin₅₄ guë'₂ në₃, ¿'ein₂
bá₄ qui'₅₄ jmig₄ le₃ní₅ 'e₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ riin'₅₄, jnia'₅₄

* ^{2:9} Isaías 64:4.

lia'₂ jme₂dsí₂ quió'₅ 'ηjog₅ bá₄ dsa₂ a₂'i₄ tē₂dsí₅ ηi₅? Le₂jaun₂ bá₄ lě₅ le₃quió'₅ Diú₄. 'I₁jan₂ tsá₃ 'ein₂ ma₂ca₂rë₃ηi₅ 'a₂ lia'₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ Diú₄; jŋia'₅₄ lia'₂ 'ηjog₅ bá₄ Jme₂dsí₂ ηi₅.

¹² Tsá₃ jme₂dsí₂ quián₅ mi₂güíg₃ la₂ ma₂guén₄ jniog₄; Jme₂dsí₂ a₂já₅ ja₁con₂ Diú₄ bá₄ i₂ma₂guén₄ jniog₄, ia₁jaun₂ le₃ηjí₂ dsí₅ jniog₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ a₂ma₂cuë₃ Diú₄ jniog₄ ia₁ a₂'ua₁ dsí₅.

¹³ Jniog₄ ně₃, le₂ně₅ lě₅ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂dsia₂ jniog₄ con'₂ lě₅ ma₂ca₂jme₃tag₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄, on₃jua'₅₄ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ηjí₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güíg₃. Le₂ně₅ bá₄ jme₂jniá₁ jnia'₅₄ jág₁ a₂gu₂dsí₂ qui₂chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ i₂gu₂dsí₂.[†]

¹⁴ Juí₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ líñ₅ i₂gu₂dsí₂ ně₃, tsá₃ guein₂₃ jág₁ quió'₅ Jme₂dsí₂, ia₁ lě₅ jág₁ co₄ bá₄ la₂ le₃quió'₅ 'éi₂. Tsá₃ lé₂ le₃ηjí₂, ia₁ ca₂le₃jé₃ a₂ně₅ qui₃jiog'₂ 'í₁ tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ bá₄.

¹⁵ La₁ dsa₂ i₂gu₂dsí₂ ně₃, qui₂con₂ 'í₁ le₃jé₃, la₁ia₁ 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃con₂ 'í₁ ja₁coin₂.

¹⁶ Ia₁:
'Ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂ηjí₅

'a₂ lia'₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ Te₁gui'₅₄,
jua'₅₄ lé₂ le₃jme₃tiín₂₃ 'éi₂?‡

La₁ jniog₄ ně₃ dsí₂jiog₅ dsí₅ juí₁lia'₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ Cristo.

3

Rin'₅₄ jniog₄ i₂jmo₅ ta₁jme₂ti₃ ne₄ Diú₄

¹ Rin'₅₄ jniog₄, tsá₃ ca₂lě₃ jua'₅₄ juig₅₄ 'nia'₂ juí₁lia'₂ 'nia'₂ dsa₂ i₂jiog₅ con'₂ lě₅ Jme₂dsí₂, tē₂le₃ juí₁lia'₂

† 2:13 o₃, "qui₂chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ a₂gu₂dsí₂." ‡ 2:16 Isaías 40:13.

'nia'₂ dsa₂ i₂jiog₅ con'₂ lē₅ ni₁ñi₁ bá₄ ca₂juíg₂ jniá₂
'nia'₂, në₂jag₄ bá₄ guein₂ le₃quió'₅ Cristo.

² Jmá'₃ lia'₂ jág₁ a₂tsá₃ juí'₅ bá₄ ma₂ca₂jme₁tín₅
jniá₂ 'nia'₂, në₂jag₄ bá₄ guein₂ bë'₅₄ i₂'ín'₂ dsí'₅₄ i₂tsá₃
ma₂lé₂ gué'₃ má₃ bén₂. Dsón'₂ bá₄ jaun₂, tsá₃ ma₂lé₂
nág'₁ 'nia'₂ jág₁ bén₂.

³ Ia₁ lia'₂ líñ₅ dsa₂ i₂jiog₅ con'₂ lē₅ ni₁ñi₁ bá₄ gué₄
líñ'₅ 'nia'₂. Ia₁ tē₁lia'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ le₂jaun₂ a₂uig₅ 'au'₂
'nia'₂, a₂qui₂tsín'₂ 'nia'₂ në₃, ¿Tsa₁ i₂nio'₅₄ 'nia'₂ con'₂
jiog₅ ni₁ñi₁? ¿Tsa₁ i₂nio'₅₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ i₂nio₅ dsa₂
mi₂güíg₃?

⁴ Ia₁ chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ i₂juá'₂: “Dsa₂ quián₅ Pa₄
bá₄ jniá₂”; i₂lin₅₄ gué'₂ dsia₅ táng₃, juá'₂: “Jniá₂ gué'₂
líñ₅ dsa₂ quián₅ Apolos”, ¿on₁jua'₅₄ lia'₂ líñ₅ dsa₂
mi₂güíg₃ bá₄ líñ'₅ 'nia'₂?

⁵ Jaun₂ në₃, ¿'ein₂ 'éi₂ Apolos? Le₂jaun₂ gué'₂
¿'Ein₂ 'éi₂ Pa₄? Jnja'₅₄ lia'₂ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Diú₄
bá₄ lág₅ jnia'₅₄ i₂i₂nio₄ jme₂tín₁ dsa₂ jui₁lia'₂ ca₂lë₃
jme₁ca₂rë₃'én'₂ 'nia'₂ tē₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Le₂jau₂
le₂jau₂ jnia'₅₄ ma₂ja₂náu₅ jmo₂ ta₁ con'₂ lē₅ ma₂cuë₃
Te₁gui'₅₄.

⁶ Jnja'₅₄ con'₂ ca₂jan₃ jon₂ bá₄ jniá₂; Apolos gué'₂
ca₂séi₂ jmi₂. La₁ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂jmo₃ ca₂i₃cón₃.

⁷ Jaun₂ në₃, dsa₂ i₂jne₅, quian'₅₄ gué'₂ i₂séi₂ jmi₂,
tsá₃ 'e₂ tin₂ 'éi₂; jnja'₅₄ lia'₂ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ jmo₂₃
a₂dsi₂cón₃.

⁸ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jne₅ quian'₅₄ gué'₂ dsa₂ i₂séi₂ jmi₂,
co₂rë₂ bá₄ téin₅ ta₁. Jaun₂ le₂jaun₂ bá₄ gue₃ 'liain'₅₄
le₂jain₂ le₂jain₂ lia'₂ con'₂ lē₅ ta₁ quió'₅.

⁹ Jme₁tí₁ jnia'₅₄ ne₄ Diú₄ quian'₅₄ rin'₅₄ jmo₂ ta₁;
'nia'₂ bá₄ líñ'₅ co₂'nió'₄ 'uë₃ ja₁nau₂ ja₁lë₂ ta₁. O₃

lé₂ le₃jua'₅₄ jáñ₃, líñ₅ 'nia'₂ në₂jag₄ caun₂ 'né₅ a₂chí'₅ quió'₅ Diú₄.

10 'Uíg₅₄ ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄, ca₂cuë₃ ta₁ a₂tsí'₅₄ 'uíg₅₄ 'ia'₂, co₂'nió'₄ jan₂ të₅'ia'₂ bá₄ líng₅. I₂sián'₂ guë'₂ táng₃ juí₂₃ ne₄ jaun₂. Le₂jan₂ le₂jan₂ i₂juí₅ në₃, ca₂tíin₂ con₂ í₁ rë₂ chí₂jua'₂ rë₂ bá₄ juí₂₃ tioin'₅₄.

11 Ia₁ 'i₁jan₂ tsá₃ ma₃'ein₂ lé₂ chí'₃ 'uíg₅₄ siá'₂, jñia'₅₄ lia'₂ con₂ caun₂ a₂ma₂chí'₅ bá₄; a₂jaun₂ líñ₅ Cristo 'ñiog₅.

12 Në₃, në₃, juí₁lia'₂ ja₁juí₅ dsa₂ ne₄ 'uíg₅₄ jaun₂ quian'₅₄ cu₄nióg₄, cu₄tiog₂, quian'₅₄ ní₁cang₁ tág₅ jlá'₁, o₃ juí₁lia'₂ ja₁juí₅ 'e₂ dsa₂ quian'₅₄ jau₅₄ 'ma₂ o₃ quian'₅₄ ní₁ñei₂, ní₁'ma₂ ta₅ në₃,

13 tion₅₄ bá₄ le₃jníá₂ ta₁ quió'₅ le₂jan₂ le₂jan₂. Jmíg₄ i₁jáun₃, si₂ bá₄ jme₂jnía₅ a₂jaun₂, jióg'₂ í₁ në₃ 'a₂ lia'₂ lë₅ ta₁ quió'₅ le₂jan₂ le₂jan₂.

14 Chi₂jua'₂ ca₂jiog₃ a₂ca₂chí'₃ dsa₂ jaun₂, gue₃ bá₄ 'llain'₅₄;

15 la₁ në₁jua'₂ ca₂cáu₂ në₃, dsí₃'én₂ bá₄ quió'₅. La₁ jñia'₅₄ con₂ lióin₂ jmá'₃ 'ñiog₅, në₂jag₄ bá₄ jan₂ dsa₂ i₂ja₂lag₃ ca₂lón₂ ne₄ si₂ bá₄ lë₂.

16 ¿Tsa₁ nj'₅₄ 'nia'₂, guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ guá'₅ quió'₅ Diú₄, ton'₂ guá₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ të₂'au'₂ 'nia'₂?

17 Në₁jua'₂ 'ein₂ ca₂'én₂ guá'₅ quió'₅ Diú₄, Diú₄ në₃ co₂dsia₅ 'ein₂ dsa₂ 'éi₂. Ia₁ i₂jñió₅ bá₄ guá'₅ quián₅ Diú₄, jaun₂ guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ guá'₅.

18 I₁jan₂ 'nia'₂ tsá₃ 'ein₂ juí₁le₂gan₂. Chi₂jua'₂ chan₂ i₂líñ₂ 'ñio₅ líñ₃ nj'₂ dsí₅ lia'₂ con₂ lë₅ nj'₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güíg₃, juí₁jmo₁₂ co₂dsia₅ ne₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ nj₅, ia₁jaun₂ guë₄ dsiog₄ léin₂ të₃dsón'₂ dsa₂ i₂tin₂

i₂nji₅.

¹⁹ Ia₁ ca₂le₃jé₃ a₂nji₄ 'njo₅ tin₂ dsa₂ mi₂güíg₃, ca₂le₃jé₃ a₂jaun₂tsá₃ 'e₂ quen₅ le₃ne₄ Diú₄. Ia₁ ne₄ Si₂ juá'₂: "Diú₄ join₂₃ dsa₂ jé₄ mai₅₄ quió'₅ guioin₅₄."^{*}

²⁰ Juá'₂ ne₄ Si₂ jáñ₃: "I₂nji₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ 'a₂ lia₂ qui₂dsi₂jiog₅ dsí₅ dsa₂ i₂tin₂, a₂tsá₃ 'e₂ ta₁ tí₄."[†]

²¹ Jaun₂ lë₃, 'i₁jan₂ tsá₃ juí₁dsia₁₂ jág₁ tá'₅ le₃quió'₅ dsa₂ mi₂güíg₃. Ia₁ a₂ca₂tín'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂le₃jé₃ a₂cha₂.

²² Pa₄, Apolos, Pe₄,[‡] mi₂güíg₃ a₂chong₂ jniog₄, 'mú₃, jmig₄ rë₂né₃, juí₁la₂ jmig₄ 'iog₃ ně₃: ca₂le₃jé₃ bá₄ ně₅ lë₅ quián'₂ 'nia'₂.

²³ Le₂jaun₂ guë'₂ jáñ₃, i₂quián₅ Cristo bá₄ 'nia'₂; Cristo guë'₂ líñ₅ i₂quián₅ Diú₄.

4

Ta₁ a₂ca₂tín₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo

¹ Jaun₂ bá₄ ně₃, con'₂ jnia'₅₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Cristo bá₄ ca₂tín₂ dsa₂ jág₂ jnia'₅₄, a₂niog₅ ne₄ jnia'₅₄ jág₁ a₂jme₁rë₂'ma₄ quió'₅ Diú₄.

² Con'₂ siá'₂ táng₃, chi₂jua'₂ le₂né₅, jaun₂ bá₄ tion₅₄ ca₂tín₂ juí₁lia'₂ dsa₂ i₂niog₅ gu₂ ta₁ le₂'éi₂, jme₃ti₃ quian'₅₄ ta₁ a₂ca₂nji₂.

³ Të₂le₃ quió₃ jniá₂ ně₃, tsá₃ a₂nag₅₄ jaun₂ ně₁jua'₂ ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁ le₃ja₁cong₂, o₃ ně₁jua'₂ ca₂cáun₃ 'í₁ dsi₂tan₅₄ dsa₂ mi₂güíg₃ 'e₂. Ca₂lia'₂ jnia'₅₄ 'njo₃, tsá₃ cáun₅ 'í₁ le₃ja₁cong₂ 'njo₃.

⁴ I₁caun₂ tsá₃ 'e₂ dsi₂nji₅ dsi₃. La₁ on₃jua'₅₄ le₂né₅ o₂'ag₅ jág₁ a₂tsá₃ 'e₂ rë₂cáng₄. 'Njog₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ i₂con₂ 'í₁ quió₃.

* ^{3:19} Job 5:13. † ^{3:20} Salmo 94:11. ‡ ^{3:22} griego: Cefas.

5 Jaun₂ tsá₃ lë₁cáun₂ de'₂ 'nia'₂ 'í₁ të₃jñiá₅. Jë₁ma₂guán'₅ Te₁gui'₅₄, téi₂ si₂ ne₄ a₂rë₂'ma₄ a₂jmo₅₋dsáu₅ dsa₂ jë₄ qui₁né'₃; jme₃jniai₂₃ ca₂le₃jë₃ a₂niog₅ qui₂dsi₂jnia₅ dsí₅ dsa₂. Jaun₂ guë₄ gue₃ dsa₂ 'liain'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄ a₂'ñio₂ dsí₅ quió'₅ le₂jain₂.

6 Rin'₅₄ jniog₄, a₂dse₃ quián'₂ bá₄ 'nia'₂ juá'₅ jniá₂ ca₂le₃jë₃ a₂në₅, a₂'íng₅ Apolos quian'₅₄ guë'₂ 'ñiо₃ jniá₂. Juá'₅ le₂në₅ ia₁jaun₂ të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ jáng'₅ léi₄ në₅ quián₂ jnia'₅₄, le₃tin'₂ 'nia'₂, a₂tsá₃ jmó'₂ 'nia'₂ ñag₅₄ guë₄ con'₂ lë₅ juá'₂ ne₄ Si₂, con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua₂ ca₂jmo'₅₄ 'nia'₂ rón'₂ o₄quió'₄ jan₂, a₂jin'₅₄ 'nia'₂ sion₅ i₂sián'₂.

7 ¿'Ein₂ 'éi₂ 'ag₅ 'ne₂ a₂dseng'₃ guë₄ lia'₂ con'₂ guë₄ ríng'₂? ¿'E₂ bá₄ bí₂ 'au'₂ jua'₅₄ tsá₃ ma₂cuë₃ Diú₄ në₃? ¿'E₂ guë'₂ lë₃ dsa₂ jág₁ tá'₅ në₂jag₄ bá₄ a₂ca₂jnag'₂ 'ñiag'₂ a₂cha₂ quiáng'₂ jmo'₂?

8 Jmo'₂ 'nia'₂ 'au'₂ 'ñio₅ lin₃ dse₃ ma₂chang'₂; ma₂cha₂ quián'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jë₃. Ma₂jmo'₂ 'nia'₂ 'au'₂ ma₂tiáng'₅ can'₅₄ bá₄ 'nia'₂, tsá₃ ma₃quiong'₅₄ jnia'₅₄. ¡Jua'₅₄ mei'₂ guë₃ dsón'₂ dsíjó'₃ ma₂gon'₂ 'nia'₂! Jaun₂ bá₄ jme₁lé₂ gon₂ jnia'₅₄ co₂lë₅ quian'₅₄ 'nia'₂ jua'₅₄ mei'₂ guë₃ le₂jaun₂.

9 Ia₁ líñ₂ jniá₂, lia'₂ lë₅ bá₄ të₂le₃ jë₁ca₂tó'₂ bá₄ ma₂chei'₃ Diú₄ con'₂ jnia'₅₄ i₂lág₅ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅, a₂jág₂ dsa₂ lia'₂ ja₁jín₂ dsa₂ i₂ma₂'í₄ 'éi'₃ dsián₃. Ma₂jalén₂ dsa₂ jág₂ jnia'₅₄ në₂jag₄ a₂lë₁io'₂ të₅ dsí₅ jág₃ ca₂lë₃jín₃ i₂chan₂, lia'₂ dsa₂ mi₂güíg₃ lia'₂ ángeles në₃.

10 Dsa₂ co₄ bá₄ 'ag₅ dsa₂ jnia'₅₄ o₄quió'₄ Cristo; 'nia'₂ guë'₂ ma₂jmo'₂ 'ñio₅ lin₃ ma₂ñí'₂ 'au'₂ ju₁lia'₂ të₂le₃ quió'₅ Cristo. Ma₂jmo'₂ 'nia'₂ 'ñio₅ lin₃ tiá₂

ma₂tióng'; jnia'₅₄ guë'₂ jag'₅₄ táng₃ në₂jag₄ dsa₂'uan₅₄. Jme₂gan₃ dsa₂'nia'; jnia'₅₄ guë'₂ në₃ tsá₃ jei₅₄ dsa₂.

¹¹ Ca₂lia'₂ jnió₂ jmig₄ në₃, ja₂náu₅ jnia'₅₄ a₂'ong₄, qui₂rë₂quein₂ dsi₅, tsá₃ cha₂ a₂qui'₅₄, tsá₃ dsi₂néi₂ cha₂'io₁ jnia'₅₄. Dsa₂ guë'₂, con'₂ lë₁co₂jmog'₂.

¹² Ja₂náu₅ jnia'₅₄ jmo₂ ta₁ quian'₅₄ gu₂-tag₄ guio₅₄. Ju₁lia'₂ jme₁të₂'o₂ dsa₂, caun₂ jág₁ dse₃ bá₄ qui₁jein'₄ jniá₂ quió'₅. Ju₁lia'₂ jme₁co₂'ein₅ dsa₂, la₁ jmo₂ bá₄ jnia'₅₄ tió'₃ dsi₅.

¹³ Chan₂ guë'₂ dsa₂ i₂dsia₅ 'ag₅ 'lig'₅₄, la₁ caun₂ jág₁ dse₃ bá₄ cuë'₂ táng₃ jnia'₅₄. Jág₂ dsa₂ në₂jag₄ ti₁'he'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ tú₄, në₂jag₄ bá₄ jme₁qui₅ quió'₅ dsa₂ mi₂güig₃ në₃, ca₂lia'₂ jnió₂ jmig₄ në₃.

¹⁴ On₃jua'₅₄ ia₁jaun₂ cán'₁ 'nia'₂ o₂guí'₃ tó'₅ jniá₂ jág₁ la₂ ne₄ si₂. A₂jaun₂ bá₄ jmo₂₃ jág₁ të₃jniá₅ ja₁cong'₂, në₂jag₄ bá₄ chi'₂-guein₂ quiáng₃ i₂'nióg₃ guë'₄ lin₃.

¹⁵ Ia₁ o₁jnia'₅₄ guia₃ mei₅ të₅ ca₂rë₃chán₃ i₂jme₃tag₅ 'nia'₂ le₃quió'₅ Cristo, la₁ tsá₃ juín₅ nái'₅ 'nia'₂ chan₂. Ia₁ le₃quió'₅ Cristo Jesú_s, të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃ quió'₅, ca₂lin₃ jniá₂ nái'₅ 'nia'₂.

¹⁶ Jaun₂ lë₃, mi₅ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ tón'₂ 'nia'₂ juí₅ i₁nio'₄ 'nia'₂ ja₁ma₂ní₃ jniá₂.

¹⁷ 'Uíg₅₄ jaun₂ bá₄ tsín₂ jniá₂ Timoteo, i₂jmo₅ jniá₂ dsi₃ co₂'nió'₄ guein₂ quiáng₃ i₂'nióg₃ guë'₄ lin₃, i₂rë₂ti'₅₄ le₃ja₁con₂ Te₁gui'₅₄. 'Éi₂ bá₄ jmo₃ dsiog'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ chan₂ jniá₂ a₂'éng₂ le₃quió'₅ Cristo, lia'₂ con'₂ lë₅ jme₂ting₁ guá'₅ ca₂le₂con₂ ja₁siá'₂.

¹⁸ I₂lin₅₄ 'nia'₂ ma₂i₂niog'₅₄ jmo'₂ 'nia'₂ róng'₂, a₂lin'₂ 'nia'₂ a₂tsá₃ ma₃dsiog₄ jniá₂ i₁jing₁₂ 'nia'₂.

19 La₁ ñi'₅₄ ta₁ la₂ bá₄ 'nio₃ dsióg₄ i₁jág₃ në₁jua'₂ ca₂cuë₃ Te₁gui'₅₄ jmig₄. Jmig₄ jaun₂ le₃guion₅₄ jniá₂, on₃jua'₅₄ jmá'₃ jág₁ ta'₅ a₂dsia₅ dsa₂ jin'₄ 'nia'₂ tioin'₅₄, le₃guion₅₄ jniá₂ jáñ₃ 'a₂ con'₂ bí₂ 'io₂₃.

20 Ia₁juília'₂ ja₁gon₂ Diú₄, on₃jua'₅₄ a₂jŋia'₅₄ dsi₂lé₂ jmá'₃ jág₁; a₂quian'₅₄ juí₅bí₂ bá₄ jáñ₃.

21 ¿'E₂ 'niog'₂ 'nia'₂: a₂'i₁'é₃ jniá₂ uig₅ jé₁ma₂dsióg₃, o₃ a₂dsiog₄ jniá₂ caun₂ dse₃ a₂'nió₃ jniá₂ 'nia'₂ a₂'ua₁ dsi₃ 'e₂?

5

Jau'₂ 'í₁ quió'₅ jan₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄

1 'E₂ ca₂rë₃chá₃ jág₁, a₂chan₂ jan₂ jin'₄ 'nia'₂ 'no₂₃ dso₄, a₂jmo₂₃ a₂lë₅ quiáin₅ bá₄ dsa₂ mí₂ quián₅ jmei₂. Caun₂ dso₄ ca₂lia'₂ jŋia'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ cuíñ₅ Diú₄ bá₄ guë₄ tsá₃ jmo₂₃ le₂në₅.

2 ¡Jmo'₂ guë₄ 'nia'₂ 'au'₂ a₂tiong'₅₄ dse₃ jmo'₂ róng'₂ tiong'₅₄! ¡'Nió'₄ jme₁tón'₂ 'nia'₂ qui'₁-'áu'₂ 'lia'₂ 'au'₂! Dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄ në₅ ca₂tiín₂ o₃'iin₅ bá₄ jin'₄ 'nia'₂ në₅.

3 O₁jŋia'₅₄ tsá₃ quian'₅₄ jniá₂ 'nia'₂ dsi₁ne₁, la₁ 'eng₅₄ bá₄ ja₁në₅ quian'₅₄ 'nia'₂ të₂le₃ quian'₅₄ jme₂dsí₂; ma₂cáun₃ jniá₂ 'í₁ ja₁con₂ dsa₂ i₂ca₂jmo₃ le₂në₅, në₂jag₄ bá₄ a₂chéng'₅ 'ñiό₃ të₃dsón'₂.

4 Tión'₂ 'nia'₂ long'₂ o₄quió'₄ Te₁gui'₅₄ Jesú_s, a₂'en₅₄ jniá₂ të₂le₃ quian'₅₄ jme₂dsí₂ quió₃, quian'₅₄ juí₅bí₂ quió'₅ Te₁gui'₅₄ Jesú_s,

5 a₂jin'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'éi₂ o₄gú₃ Satanás, ia₁jaun₂ qui₂dsí₃'én₂ ni₁ñi₁₂, ia₁jaun₂ tín'₂ jme₂dsí₂ quió'₅ jmig₄ i₁jáun₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄.

6 Tsá₃ dse₃ a₂dsia'₂ 'nia'₂ jág₁ tá'₅. ¿Tsa₁ nj'₅₄ 'nia'₂, "Quian'₅₄ ca₂juíg₄ bá₄ levadura guion'₂ ta₁jë₂ ti₁can₁"?

7 Jnjá'₃ 'nia'₂ levadura gui'₅₄, ia₁jaun₂ lén'₂ 'nia'₂ co₂'nió'₄ ca₂míg₂ ti₁can₁ a₂tsá₃ levadura quian'₅₄, juí₁lia'₂ tē₃dsón'₂ lín'₅ 'nia'₂. Ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Cristo ca₂join₃ njó₃ a₂rë₂jein'₅₄ ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jniog₄; a₂lín₅ já'₂ cha'₂ i₂ca₂jon₃ Jmig₄ Të₂'in₅₄ quián₂.

8 Jaun₂ lë₃, jme₁go₃ jniog₄ Jmig₄ jaun₂, on₃jua'₅₄ quian'₅₄ levadura gui'₅₄, on₃ guë'₂ quian'₅₄ a₂'lig'₅₄ qui₂dsi₂jnia₅ dsí₅ jniog₄ ja₁con₂ rín'₅₄, on₃ guë'₂ jmó₁ uíg₅ dsí₅ ja₁con₂ rín'₅₄; tē₂le₃ jme₁go₃ jniog₄ quian'₅₄ jág₁ tí₅ dsí₂jó'₃.

9 Ne₄ si₂ carta quió₃ a₂ca₂tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂ le₂jnjá₅, ca₂juá'₃ a₂tsá₃ jme₁quian'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ i₂nió'₅ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ lë₅ dsí₂i₂gu₂.

10 On₃jua'₅₄ jaun₂ rë'₂ juá'₅ jniá₂ a₂qui₂dsi₃uín'₃ 'nia'₂ co₂dsia₅ co₂nei'₅₄ ja₁con₂ dsa₂ i₂'no₅ dso₄, ja₁con₂ dsa₂ i₂'ua'₂ dsí₅, dsa₂ i₂'ang₅, dsa₂ i₂qui₂jme₂juín'₂ diú₄ lag₄ ně₃. Ia₁ co₂nei'₅₄ jme₁'uín'₃ 'nia'₂ mi₂güíg₃ la₂, jua'₅₄ mei'₂ guë₃ le₂jaun₂.

11 A₂la₂ bá₄ juá'₅, a₂tsá₃ dsí₂ten₅₄ jme₁jen'₂ 'nia'₂ 'ñio₅ lin₃ 'ei₅ caun₂ jág₁ quian'₅₄ jan₂ i₂jmo₅ a₂lín₅ jan₂ rín'₅₄ jniog₄, chi₂jua'₂ jáñ₃ guë'₂ nió'₅ jág₁ quian'₅₄ i₂tsá₃ lë₅ dsí₂i₂gu₂, chi₂jua'₂ 'ua'₂ dsí₅, chi₂jua'₂ jme₂juín'₂ diú₄ lag₄, chi₂jua'₂ qui₂juá'₂ jág₁ uíg₅, chi₂jua'₂ qui₂i₂nioi₅₄ le₁'ein₅, chi₂jua'₂ qui₂'ang₂₃ ně₃. On₃ guë'₂ ca₂tín'₂ 'nia'₂ quë'₅₄ quian'₅₄ dsa₂ le₂'éi₂.

12 Tsá₃ ca₂tín₂ jniá₂ cáun₄ 'í₁ ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃ quiong'₅₄ jniog₄. Diú₄ bá₄ i₂con₂ 'í₁ ja₁con₂ dsa₂ 'éi₂.

13 La₁ia₁ 'nia'₂, ca₂ting'₂ caun'₅₄ 'í₁ jmá'₃ lia'₂ dsa₂ i₂quiong'₅₄ jniog₄. Jaun₂ ně₃: "Dsen₅₄ 'nia'₂ cau₅ dsa₂ 'lin'₅₄ i₂'en₅₄ jin'₄ 'nia'₂."^{*}

6

Mi'₅₄ a₂cha₂ jin₄ dsa₂ 'én₂ 'ni₂ riñ'₅₄ ne₄ ds_{i₂}tan₅₄ i₂tsá₃ 'én₂

1 Jui₁lia'₂ jme₁chan₂ 'ein₂ 'nia'₂ 'nio₃ dsia₃ dso₄ 'ni₃ riñ'₅₄, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ tiá₂ 'au'₂ o₁dsia'₄ dso₄ ne₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ Diú₄ cuin₅, 'nió'₄ a₂jme₁juig'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ quián₅ Diú₄?

2 ¿Tsa₁ nj'₅₄ 'nia'₂ jua'₂ dsa₂ juig₂ quián₅ Diú₄ bá₄ gué'₂ i₂con₂ 'í₁ quió'₅ dsa₂ mi₂güíg₃? Chi₂jua'₂ 'nia'₂ i₂cáun'₂ 'í₁ quió'₅ dsa₂ mi₂güíg₃ ně₃, ¿'en₁ jmá'₃ gué'₂ tsá₃ 'ein₂ i₂tin₂ chan₂ i₂lé₂ jme₃ré₃ jui₁lia'₂ mi'₅₄ me'₂?

3 ¿Tsa₁ nj'₅₄ 'nia'₂ jua'₂ le₂jiog₅ ángeles bá₄ quiong₅₄ jniog₄ 'í₁ quió'₅? ¡'Ë₂ gué₄ bá₄ jaun₂ ca₂tág₂ jniog₄ jme₁ré₂ 'e₂ caun₂ o₂me'₅₄ ds_{i₅} rë₂cha₂ ne₄ gua'₅₄ 'uë₃ la₂!

4 Chi₂jua'₂ 'e₂ caun₂ mi'₅₄ cha₂ quián'₂ 'nia'₂, riñ'₅₄ jniog₄, ¿'e₂ lë₃ o₂nó'₅ 'nia'₂ o₂dsia'₅₄ dso₄ ne₄ dsa₂ i₂tsá₃ 'e₂ quen₅ le₃quió'₅ guá'₅?

5 Juá'₅ jniá₂ le₂né₅ ia₁jaun₂ le₃guen'₅₄ 'nia'₂ ca₂la₂. ¿O₃ bá₄ 'i₁jan₂ jmá'₃ tsá₃ 'ein₂ chan₂ jin'₄ 'nia'₂ i₂qui'₅₄ jmi₄ jme₃ré₃ mi'₅₄ a₂niog₅ jin₄ riñ'₅₄?

6 ¿Rë₂ gué₄ dsió₅, líñ'₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ jan₂ riñ'₅₄ jniog₄ ds_{i₂}dsiá₃ dso₄ ne₄ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂?

7 Chi₂jua'₂ ma₂tion'₅₄ 'nia'₂ mi'₅₄ jin'₄ 'nia'₂, co₂dsia₅ ma₂tán'₂ bá₄ 'nia'₂ jág₁ chi₂jua'₂ le₂jaun₂. ¿Tsa₁ dse₃ gué₄ jmo₃ dsa₂ co₂nei'₅₄ tió'₃ ds_{i₅} a₂caun₂ lë₁ds_{i₂}ñí₂

* **5:13** Deuteronomio 17:7; 19:19; 21:21,24; 24:7.

jmóg'₂ riin'₅₄? ¿Tsa₁ dse₃ gué₄ guén₄ jniog₄ jui₁'ang₁₂
'e₂ 'ang₃ quián₂?

8 La₁ 'nia'₂ né₃, jmag'₅₄ dsa₂, 'ang'₂ quió'₅ dsa₂;
ca₂të₂ ja₁con₂ rín'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄ jmo'₂ le₂në₅.

9 ¿O₃ bá₄ tsá₃ nj₁'₅₄ 'nia'₂, tsá₃ ja₁gon₂ Diú₄ ca₂tín₂
dsa₂ i₂tsá₃ cuín₅ Diú₄? Tsá₃ cuín₅ 'nia'₂ jmi₄g₄ jua'₅₄
a₂le₃gang'₂, ia₁jui₁lia'₂ dsa₂ i₂i₂nio₄ nió'₅ jág₁ quian'₅₄
dsa₂ i₂tsá₃ lë₅ dsi₂i₂gu₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂qui₂jme₂juin'₂
diú₄ lag₄, jui₁lia'₂ dsa₂ ne'₂ i₂dsi₂jŋia₅ dsi₅ lia'₂
dsi₂jŋia₅ dsi₅ 'io₅₄,* jui₁lia'₂ dsa₂ ne'₂ i₂nió'₅ jág₁
quian'₅₄ dsa₂ ne'₂ riin'₅₄,

10 jui₁lia'₂ dsa₂ 'ang₂, dsa₂ i₂'ua'₂ dsí₅, dsa₂ i₂i₂nio₄
'en₅, dsa₂ i₂i₂nio₄ qui₂dsia₂₃ jág₁ tē₂jág₁, dsa₂ i₂lī'₂ cu₄
tē₂le₃ quian'₅₄ a₂'ŋioi₅₄ jme₂gain₂₃ riin'₅₄: dsa₂ le₂'ei₂
në₃, tsá₃ ca₂tín₂ ja₁gon₂ Diú₄.

11 Le₂në₅ bá₄ jme₁chan'₂ i₂lin₅₄ 'nia'₂ le₂jŋiá₅.
La₁ 'ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ma₂qui₂ca₂rín'₃ jme₂dsí₂ quián'₂
'nia'₂, ma₂lë₅ 'í₁ quiáin₅, ca₂guei₃ Diú₄ 'nia'₂ në₂jag₄
bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ dso₄ rín'₂ 'nia'₂, tē₂le₃ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄
Jesús, quian'₅₄ gué'₂ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ quián₂.

A₂'nió'₅ jmo₃ dsa₂ 'í₁ ni₁ŋi₄

12 Chan₂ dsa₂ i₂juá'₂: “I₄ bá₄ 'éi'₃ le₃jmo₃ dsa₂ 'e₂
'nio₃ jmo₃.” Dsón'₂ bá₄ dsau₅, la₁ tsá₃ jua'₅₄ ca₂le₃jé₃
jaun₂ jme₂o₅₄. Dsau₅ bá₄ “I₄ 'éi'₃ le₃jmo₅₄ jniá₂
ca₂le₃jé₃ 'e₂ 'nio₃ jmo₅₄”, la₁ia₁ tsá₃ cuín₄ jniá₂ jmi₄g₄
jua'₅₄ co₂dsia₅ jin'₄ jniá₂ co₂ŋei'₅₄ ne₄ 'i₁caun₂.

13 Dsau₅ bá₄ jui₁lia'₂ juá'₂ dsa₂: “Lë₅ má₃ o₄quió'₄
rë₂tú'₅ dsa₂; rë₂tú'₅ gué'₂ dsa₂ lë₅ o₄quió'₄ má₃.” La₁
já₁ jmi₄g₄ a₂'én₂ Diú₄ ta₁tín₃. La₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ qui'₅

* 6:9 o₃, “dsa₂ ne'₂ i₂'nag₅ quió'₅.”

ni₁ñi₁₂ jua'₅₄ a₂'no₃ dsa₂ dso₄ quian'₅₄ i₂sián'₂. Ta₁ a₂quí'₅ ni₁ñi₁₂, a₂jme₃ti₃ ta₁ ne₄ Te₁gui'₅₄ bá₄ jaun₂; jaun₂ Te₁gui'₅₄ né₃ i₂cuë₅ bí₂ quió'₅ ni₁ñi₁₂.

¹⁴ Ia₁ jui₁lia'₂ ca₂jme₃jen'₅₄ Diú₄ Te₁gui'₅₄ quian'₅₄ ju₅bí₂ quió'₅, le₂jaun₂ bá₄ jmo₃ a₂jein'₅₄ guë'₂ jniog₄ jáñ₃.

¹⁵ ¿Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂ jaun₂ a₂tén₅ të₂le₃ quió'₅ Cristo bá₄ ni₁ñi'₁ 'nia'₂? ¿On₃ bá₄ lé₂ le₃tion₄ jniog₄ jui₁lia'₂ a₂tén₅ ni₁ñi₁ Cristo le₃ja₁con₂ jui₁lia'₂ jan₂ 'io₅₄ i₂'nag₅ quió'₅? ¡Tsá₃ jui₁le₅₄ bá₄ le₂jaun₂!

¹⁶ ¿Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂, jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ ñe'₂ i₂nió'₅ jág₁ quian'₅₄ jan₂ 'io₅₄ i₂'nag₅ quió'₅, co₂'nió'₄ caun₂ ni₁ñi₅ bá₄ lë₅ jë₁le₃oin₃ le₂jaun₂? Ia₁ ne₄ Si₂ juá': “Co₂'nió'₄ caun₂ ni₁ñi₅ lé₂ le₃oin₃ le₂jaun₂.[†]

¹⁷ La₁ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ i₂rë₂quian'₅₄ Te₁gui'₅₄, co₂'nió'₄ jan₂ jme₂dsí₂ bá₄ lé₂ quiain'₅₄.

¹⁸ Cu₁ng₄ 'nia'₂ ja₁con₂ a₂'lig'₅₄ jui₁lia'₂ a₂qui₂'no₅ dsa₂ dso₄ quian'₅₄ i₂sián'₂. Jui₁'e₂ guë₃ dso₄ siá'₂ a₂'no₅ dsa₂, 'no₂₃ le₃co'₅₄ ni₁ñi₁₂ bá₄. La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂nió'₅ jág₁ quian'₅₄ i₂tsá₃ líñ₅ dsí₂i₂gu₂, 'no₂₃ dso₄ ja₁con₂ ni₁ñi₁ 'ñiog₅ bá₄.

¹⁹ ¿Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂ a₂lë₅ ni₁ñi'₁ 'nia'₂ caun₂ guá'₅ ja₁'en₅₄ Jme₂dsí₂ Jnió₅ i₂ma₂cuñ₃ Diú₄? Jaun₂tsá₃ lë₅ jua'₅₄ a₂tén'₅ guion'₅₄ 'nia'₂;

²⁰ ia₁ i₂ma₂ca₂lán₂ 'mu'₅₄ líñ₃ Diú₄ 'nia'₂. Jaun₂ bá₄ lë₃ ca₂tíñ₂ 'nia'₂ jme₁gan₃ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ ni₁ñi'₁ 'nia'₂.

7

A₂to'₂ jág₁ dse₃ të₂le₃ quió'₅ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jén'₂ gu₂

† 6:16 Génesis 2:24.

¹ La₂ jein'₄ jniá₂ jág₁ quián'₂ 'nia'₂ a₂juá'₂ 'nia'₂ ne₄ si₂ a₂ca₂chen'₂ 'nia'₂ ne₃.

² Dsón'₂ bá₄ dse₃ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ co₂ŋei'₅₄ tsá₃ jén'₂ dsa₂ ḥe'₂ gu₂; la₁ 'uig₅₄ ia₁ ḥí₄ lë₃ qui₂i₂nio₄ dsa₂ jmo₂₃ 'lig'₅₄ jmig₄ në₃, jaun₂ bá₄ lë₃ co₂ŋei'₅₄ juí₁jen'₅₄ bá₄ dsa₂ mí₂ dsa₂ ḥe'₂ gu₂, juí₁le₂chan₂ bá₄ dsi₂l₂gu₂ le₂jain₂ le₂jain₂.

³ Dsa₂ ḥe'₂ gué'₂ në₃ ca₂tíin₂ jme₃ti₃ ca₂le₃jé₃ con'₂ a₂ca₂tíin₂ jme₃ti₃ le₃ja₁con₂ dsa₂ mí₂ quián₅; le₂jaun₂ gué'₂ dsa₂ mí₂ në₃ ca₂tíin₂ jme₃ti₃ táng₃ le₃ja₁con₂ dsi₂i₂gu₂ ca₂le₃jé₃ con'₂ a₂ca₂tíin₂ jme₃ti₃.

⁴ On₃jua'₅₄ a₂ca₂tíin₂ 'ŋiog₅ dsa₂ mí₂ ni₁ŋi₁₂ 'ŋio'₂; a₂ca₂tíin₂ dsa₂ ḥe'₂ quián₅ bá₄ jáñ₃. Ján₃ gué'₂ le₂jaun₂ dsa₂ ḥe'₂ táng₃, on₃jua'₅₄ a₂ca₂tíin₂ 'ŋiog₅ 'éi₂ ni₁ŋi₁₂; a₂ca₂tíin₂ dsa₂ mí₂ quián₅ bá₄ jáñ₃.

⁵ Tsá₃ lë₁jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ guéin'₄ le₂jang'₂ le₂jang'₂, jnia'₅₄ lia'₂ chi₂jua'₂ 'niog₂ jmó'₂ 'nia'₂ caun₂ jág₁ a₂tsá₃ tiáng'₄ 'nia'₂ co₂lë₅ tñ₃'ni₅ jmig₄ ia₁ a₂'niog₂ jmó'₂ ca₂ne₅₄ chi₁léng'₄ Diú₄, jme₂'ing'₄ të₁lia'₂ jmig₄ jaun₂. Jë₁ma₂ca₂ŋí₂ jmig₄ jaun₂, tián'₂ táng₃ 'nia'₂. Ia₁ con'₂ tsá₃ ḥó₅ në₁ca₂cáun₃ tåu₂ i₂së₃dsen₃ në₁jua'₂ tsá₃ ca₂tió'₃ 'au'₂ 'nia'₂.

⁶ Ca₂le₃jé₃ a₂juá'₅ jniá₂ në₅ cué₅ jniá₂ 'nia'₂ jmig₄, on₃jua'₅₄ rë'₂ a₂ton'₂ jniá₂ 'nia'₂ caun₂ 'éi'₃.

⁷ Con'₂ juá'₅ jniá₂ 'ŋió₃, 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ ca₂le₃jíñ₃ bá₄ dsa₂ ḥe'₂ líñ₅ lia'₂ líng₅ 'ŋió₃; la₁ con'₂ në₅ tñ₂ Diú₄ jma₃quén₅ ma₂cué'₃ dsa₂ 'a₂ lia'₂ niog₅ líñ₅ dsa₂ le₂jain₂ le₂jain₂.

⁸ Juí₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ gu₂ le₁jen'₂, juí₁lia'₂ dsa₂ mí₂ i₂ma₂'ní₂ në₃, juá'₅ jniá₂ 'e₂ gué₄ dse₃ jua'₅₄ co₂ŋei'₅₄

bá₄ tsá₃ ma₃jéin'₂ gu₂, tiain'₃ jui₁lia'₂ chan₂ jniá₂ tsá₃
'ein₂ gua₅₄ quiang'₅₄.

9 La₁ia₁ në₁jua'₂ tsá₃ qui'₅₄ jmig₄ jmo₃ tió'₃ dsí₅ në₃,
jui₁jein'₅₄ gu₂, ia₁ ja₂lin₃ gué₄ dse₃ bá₄ jén'₂ co₂ñei'₅₄
gu₂, lia'₂ con'₂ gué₄ a₂ñí₄ dsí₅n'₂ 'ñiog₅.

10 La₁ juá'₅ jniá₂ juíg₂ ca₂le₃jín₃ jui₁lia'₂ i₂ma₂tián'₅
le₁jen'₂ gu₂, tsá₃ ma₃o₁tein₅₄ riin'₅₄ le₂jain₂ le₂jain₂.
'Éi'₃ në₅ on₃jua'₅₄ 'éi'₃ quió₃ jniá₂ 'ñiö₃; 'éi'₃ quió'₅
Te₁gui'₅₄ 'ñiog₅ bá₄ në₅.

11 La₁ në₁jua'₂ chan₂ jan₂ dsa₂ mí₂ ca₂téin₂
dsí₂i₂gu₂, jui₁gua₂ bá₄ tei₄ 'ñiog₅; o₃ jui₁ei₅₄ bá₄ táng₃
caun₂ jág₁ quian'₅₄ dsí₂i₂gu₂ 'e₂. Le₂në₅ bá₄ jui₁lia'₂
dsa₂ ñe'₂ táng₃, tsá₃ 'nió'₅ téin₂ dsa₂ mí₂ quiáin₅.

12 Juíg₂ jniá₂ jui₁lia'₂ i₂sián'₂, (jág₁ quió₃ 'ñiö₃,
on₃jua'₅₄ 'éi'₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄): Chi₂jua'₂ tsá₃ 'én₂ dsa₂
mí₂ quián₅ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ 'én₂ riin'₅₄ jniog₄, la₁
në₁jua'₂ 'ñio₂ bá₄ dsí₅ dsa₂ mí₂ 'éi₂ guá₅ quiong'₅₄, tsá₃
'nió'₅ téi₂ riin'₅₄ jniog₄ 'éi₂.

13 O₃ chi₂jua'₂ dsa₂ ñe'₂ i₂tsá₃ 'én₂ líñ₅ dsí₂i₂gu₂ jan₂
dsa₂ mí₂ i₂ 'én₂, la₁ në₁jua'₂ 'ñio₂ bá₄ dsí₅ guá₅ quiain'₅₄
dsa₂ mí₂ 'éi₂, jáñ₃ bá₄ tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ mí₂ téi₂ jáñ₃.

14 Ia₁ jui₁lia'₂ dsí₂i₂gu₂ i₂tsá₃ 'én₂ në₃, ma₂jmo₅ bá₄
Diú₄ a₂lé₅ 'í₁ tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ mí₂; dsa₂ mí₂ i₂tsá₃
'én₂ në₃, lë₅ bá₄ 'í₁ quián₅ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂
ñe'₂ i₂'én₂ riin'₅₄ jniog₄. Jua'₅₄ mei'₂ tsá₃ le₂jaun₂, 'uín₂
chi'₂-guein₂ quián'₂ 'nia'₂ tsá₃ le₁jíñ₃. La₁ia₁, lia'₂
con'₂ tí₅ jág₁, ma₂jñiö₅ bá₄ 'éi₂.

15 La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ ñe'₂ o₃ dsa₂ mí₂ i₂tsá₃ 'én₂ në₃,
chi₂jua'₂ tion₅₄ 'nio₃ téin₂ riin'₅₄, jui₁tein₅₄ riin'₅₄. Tsá₃
lë₅ jua'₅₄ rë₂jnág₅ jui₅ quió'₅ dsa₂ i₂'én₂ riin'₅₄ chi₂jua'₂

le₂jaun₂. * Ia₁ ma₂të₃ Diú₄ jniog₄ a₂le₃chong₂ le₁'ág₄ tei₄ dsi₅.

¹⁶ Ia₁, ¿'a₂ lia'₂ nj'₅₄ 'ne₂ dsa₂ mí₂, jua'₅₄ lé₂ long'₅₄ dsi₂i₂gog'₂? Le₂jaun₂ guë'₂ 'ne₂ dsa₂ ñe'₂, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ nj'₅₄ jua'₅₄ lé₂ long'₅₄ dsa₂ mí₂ quiáng'₂?

¹⁷ Jnja'₅₄ lia'₂ jui₁i₂nio₄ dsa₂ le₂jain₂ le₂jain₂ jui₁lia'₂ niog₅ lë₅ jui₅ ma₂chei'₃ Te₁gui'₅₄, lia'₂ con'₂ lë₅ ma₂të₅ Diú₄. 'Éi'₃ në₅ cuë₅ jniá₂ ca₂le₃jín₃ guá'₅.

¹⁸ Chi₂jua'₂ i₂lin₅₄ ma₂le₁uïng₁ lo₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂rë₃'éin₂ ca₂të₃ Te₁gui'₅₄, tsá₃ jui₁jme₂tsíin₃ léi₄ jaun₂. O₃ chi₂jua'₂ 'ein₂ ca₂rë₃'én₂ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄ të₃ tsá₃ rë₂uïng₄ quió'₅, tsá₃ jui₁guein₁₂ uïng₃ quió'₅.

¹⁹ Ia₁ tsá₃ 'e₂ dsen₅₄ ta₁ jua'₅₄ rë₂uïng₄ o₃ tsá₃ rë₂uïng₄ quió'₅ dsa₂ te₁i₂nioi₅₄. A₂jme₃ti₃ 'éi'₃ quió'₅ Diú₄ bá₄ dsa₂ dsen₅₄ ta₁.

²⁰ Le₂jan₂ le₂jan₂ bá₄ dsa₂ ca₂tíin₂ le₃chain₂ lia'₂ con'₂ líin₅ 'ñiog₅ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄.

²¹ Chi₂jua'₂ jme₁líng'₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ a₂tsá₃ 'liang'₅₄, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄, tsá₃ jmo₂ 'í₅ 'au'₂ a₂jaun₂; la₁ chi₂jua'₂ ca₂cuin₃ jmig₄ a₂tsá₃ ma₃léng'₂ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁, ja₂lin₃ guë₄ dse₃ quio'₅₄ jui₅ jaun₂.

²² Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jme₁lín₄ i₂jme₂ti₅ ta₁ ne₄ dsa₂ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄, la₁ rë₂në₃ në₃ ma₂lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃ le₃ja₁con₂ Te₁gui'₅₄. Ján₃ bá₄ guë'₂ le₂jaun₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'ein₂ ne₄ jme₁jme₂ti₃ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄ la₁ rë₂në₃ guë'₂ në₃, ma₂lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Cristo.

²³ I₂ca₂quín₁ 'mu'₅₄ lin₃ bá₄ 'nia'₂ ca₂láu₂ Cristo.

* ^{7:15} lit. "Tsá₃ chi₁'ñe'₅₄ dsa₂ i₂'én₂ rìn'₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂."

Jaun₂ tsá₃ ma₃cuín₅ 'nia'₂ jmi₄ jua'₅₄ a₂jme₁ti'₄ gué₄
ne₄ dsa₂ mi₂güíg₃.

²⁴ Le₂në₅ bá₄ jaun₂, 'nia'₂ riñ'₅₄jniog₄, jui₁tión'₂ bá₄
'nia'₂ lia₂ jme₁líng'₄ lia₂ con₂ jme₁ca₂të₃ Diú₄ 'nia'₂.

²⁵ Në₃ në₃, jui₁lia₂ dsa₂ mi₄ i₁tsá₃ dsa₂ ñe'₂
ma₂jiog₅, tsá₃ 'e₂ 'éi'₃ ma₂ñi₂ jniá₂ ja₁con₂ Te₁gui'₅₄.
La₂ cuë'₅₄ jniá₂ jág₁ lia₂ con₂ ñí'₂ dsi₃, co₂'nió'₄ jan₂
i₂tí₅ jág₁ quió'₅ ia₁ a₂ñéi₂ dsi₅ Te₁gui'₅₄.

²⁶ Jaun₂ líng₂, ja₂lin₃ gué₄ dse₃ jua'₅₄ co₂ñei'₅₄ gué₄
jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ 'a₂ lia₂ lë₅ chang'₂, 'uig₅₄ ia₁ 'ñio₅
lin₃ cha₂ o₂me'₅₄ dsi₅ jmi₄ rë₂në₃.

²⁷ Chi₂jua'₂ ma₂jen'₂ gog'₂, tsá₃ jmó'₂ 'au'₂ jua'₅₄
téng'₄ ríng'₂. Chi₂jua'₂ tsá₃ ma₂jen'₂ guë'₂ gog'₂, tsá₃
lë₁'nág'₂ dsa₂ mí₂ i₁ne'₅₄ quiang'₅₄.

²⁸ La₁ në₁jua'₂ ca₂jen'₂ guë'₂ gog'₂, on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄
jaun₂. Le₂jaun₂ bá₄ ján₃ jui₁lia₂ dsa₂ mi₄, chi₂jua'₂
ca₂jéin'₂ gu₂, on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂ ján₃. La₁ jnia'₅₄
lia₂ a₂jaun₂ bá₄ juá'₅ jniá₂, le₃chain₂ quian₅ o₂me'₅₄
dsi₅ mi₂güíg₃ la₂. A₂jaun₂ tsá₃ jme₁'nio₃ jniá₂ dsi₂ñí'₂
'nia'₂.

²⁹ A₂la₂ bá₄ 'nio₃ jniá₂ juá'₄, riñ'₅₄ jniog₄. Tsá₃
ma₃uë₂ le₃'ag₄ a₂dsiog₄ Jmí₄ quió'₅ Te₁gui'₅₄. 'Uig₅₄
jaun₂, juíg₂ jniá₂ 'nia': në₃ të₂le₃ ne₄ jui₅, ca₂le₃jín₃
i₂ma₂tián'₅ quian'₅₄ dsa₂ mí₂, jui₁le₂chain₂ në₂jag₄
bá₄ a₂tsá₃ dsa₂ mí₂ quiáin₅ chan₂.

³⁰ Jui₁lia₂ dsa₂ i₂chan₂ qui₂le₁qui'₂ dsi₅, jui₁jmo₁₂
bá₄ dsi₅ në₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ o₂i₁ dsi₅ chain₂.
Le₂jaun₂ guë'₂ jui₁lia₂ dsa₂ i₂jmo₅ 'io'₂, ca₂tíin₂ bá₄
jmo₃ në₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ dse₃ chain₂. Le₂jaun₂ guë'₂
ján₃ jui₁lia₂ dsa₂ i₂qui₂lá₅ 'e₂ lá₅, jui₁jmo₁₂ bá₄ dsi₅

në₂jag₄ bá₄ on₃jua'₅₄ a₂quió'₅ 'e₂ ma₂lá₃.

³¹ Le₂jaun₂ guë'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jmó'₂ ta₁ a₂cha₂ mi₂güíg₃ la₂, jui₁jmo₁₂ bá₄ dsí₅ në₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ chi₂quiain₂₃ jmig₄ a₂jaun₂. Ia₁ ma₂ja₂quián₃ dsí₃ñí₂ bá₄ lia'₂ lë₅ mi₂güíg₃ la₂.

³² Jaun₂ 'nio₃ jniá₂ tsá₃ tón'₂ 'nia'₂ qui₂le₁quian'₄ 'nia'₂ o₂i₁ dsí₅. Ia₁ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ ñe'₂ i₂con'₂ 'ñio'₂ i₂tsá₃ dsa₂ mí₂ quian'₅₄, 'í₅ dsí₅ të₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄, ton'₂ jmo₂₃ bá₄ a₂'ñio₂ dsí₅ 'éi₂.

³³ Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jen'₂ gu₂ në₃, 'ñio₅ lin₃ guë₄ dsan₂ dsí₅ jui₁lia'₂ 'e₂ a₂niog₅ cha₂ mi₂güíg₃, 'a₂ lia'₂ jmo₃ a₂'ñio₂ dsí₅ 'io₅₄ quiáin₅.

³⁴ Jma₃quéñ₅ bá₄ dsí₂jiog₅ dsí₅. Jui₁lia'₂ jan₂ 'io₅₄ i₂tsá₃ gu₂ ma₂rë₂jen'₂, o₃ jan₂ dsa₂ mí₄ 'e₂, 'ñio₅ guë₄ dsan₂ dsí₅ të₂le₃ o₄quió'₄ Te₁gui'₅₄, a₂'nio₃ léin₂ 'í₁ le₃ja₁con₂ Diú₄, lia'₂ le₃quió'₅ ni₁ñí₁₂, lia'₂ le₃quió'₅ jme₂dsí₂ në₃. La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ mí₂ i₂ma₂chan₂ dsí₂i₂gu₂ guë'₂ në₃, 'ñio₅ lin₃ guë₄ dsan₂ dsí₅ jui₁lia'₂ 'e₂ niog₅ cha₂ mi₂güíg₃, 'a₂ lia'₂ jmo₃ a₂'ñio₂ dsí₅ dsa₂ ñe'₂ quiáin₅.

³⁵ A₂dse₃ quián'₂ bá₄ 'nia'₂ juá'₅ jniá₂ le₂në₅, on₃jua'₅₄ rë'₂ a₂jni₄ jniá₂ quián'₂ 'nia'₂, të₂le₃ ia₁jaun₂ le₃chan'₂ 'nia'₂ lia'₂ con'₂ dsí₂ten₅₄, ia₁jaun₂ lé₂jang'₅₄ 'nia'₂ 'au'₂ ne₄ Te₁gui'₅₄ të₃ tsá₃ jnág₅ cha₂.

³⁶ La₁ chi₂jua'₂ 'ein₂ chan₂ jan₂ dsa₂ mí₄ i₂jme₁ma₂lí'₅₄ jág₁ a₂jéin'₂ gu₂ quiain'₅₄, ton'₂ ma₂ca₂ñí₂ jmig₄ i₁jéin'₂ gu₂, chi₂jua'₂ líin₂ a₂tsá₃ jmo₂₃ lia'₂ dsí₂ten₅₄ ja₁con₂ 'éi₂, chi₂jua'₂ le₂jaun₂ dsí₂ten₅₄ lé₂ a₂jéin'₂ gu₂, jui₁jmo₁₂ bá₄ 'a₂ lia'₂ 'ñio₂ dsí₅; lé₂ bá₄ qui₂jéin'₂ gu₂, ia₁ on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂.

37 La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂'ei₅ caun₂ dsí₅, on₃jua'₅₄ a₂'nió'₅'ein₂ qui₂chi₂quióng₂ jmi₄, tē₂le₃ qui'₅₄ jmi₄ jmo₃ i₁ 'ηiog₅, a₂dse₃ bá₄ jaun₂.

38 Jaun₂ le₂në₅ bá₄, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jén'₂ gu₂, a₂dse₃ bá₄ jmo₂₃; la₁ia₁ jui₁lia'₂ i₂tsá₃ jén'₂ gu₂ ja₂lin₃ gué₄ dse₃ jmo₂₃.[†]

39 I₄ 'éi'₃ jiog₃ dsa₂ mí₂ jnjai₃ dsí₂i₂gu₂ 'a₂ con'₂ jnjai'₅₄ jmi₄ chan₂ 'éi₂. Në₁ca₂jon₃ dsí₂i₂gu₂ gué'₂ ně₃, jaun₂ gué₄ le₃jín₅₄ guá₃ táng₃ jéin'₂ gu₂ chi₂jua'₂ 'ein₂ quiain'₅₄ 'nio₃, la₁ lë₃ jua'₅₄ líñ₅ dsa₂ 'én₂ 'éi₂.

40 La₁ ja₂lin₃ gué₄ dse₃ le₃chain₂ jua'₅₄ co₂ŋei'₅₄ tsá₃ ma₃gu₂ jéin'₂ táng₃. Le₂në₅ con'₂ líñ₂ jniá₂ bá₄. Qui₂dsí₂jiog₅ dsí₃ con'₂ lë₅ jiog₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄, líñ₂ jniá₂.

8

Jui₁lia'₂ ηi₄já'₂ a₂qui₂rë₂jen'₅₄ ne₄ diú₄ lag₄

1 La₂ juá'₄ táng₃ jui₁lia'₂ cuente quió'₅ ηi₄ já'₂ a₂qui₂jén'₅ dsa₂ ne₄ diú₄ lag₄. Dsón₂ bá₄ jaun₂ cha₂ a₂ne₄ jniog₄, ca₂le₃jág₃. Jui₁lia'₂ a₂ŋi₅ dsa₂ ně₃, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂róin₂; la₁ jui₁lia'₂ a₂'nio₃ dsa₂ riñ₅₄, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂dsí₂cóin₃.

2 Chi₂jua'₂ chan₂ i₂juá'₂ ma₂tiin₂, tsá₃ bá₄ gué₄ 'e₂ ma₂tiin₂ lia'₂ con'₂ dsi₂ten₅₄ le₃tiin₂.

† **7:38** o₃, “La₁ chi₂jua'₂ 'ein₂ chan₂ jan₂ ja₁míg₄ i₂jé₁ca₂ŋi₅ ηi₂ a₂jén'₂ gu₂, chi₂jua'₂ le₂jaun₂ líñ₂ dsa₂ a₂dsi₂ten₅₄ gué₄, jui₁jmo₅₄ bá₄ 'a₂ lia'₂ 'ŋio₂ dsí₅, lë₂ bá₄ cui₃ja₁míg₄ a₂jén'₂ gu₂, ia₁ on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂. La₁ ně₁jua'₂ chan₂ gué'₂ i₂líñ₂ on₃jua'₅₄ a₂'nió'₅ 'ein₂ qui₂chi₂quióng₂ jmi₄, 'nio₃ a₂tsá₃ gu₂ jén'₂ bá₄ ja₁míg₄, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ a₂tē₃gua₄ ja₁míg₄ le₂jaun₂ tē₃tsá₃ gu₂ jéin'₂, a₂dse₃ bá₄ jaun₂. Jaun₂ le₂në₅ bá₄, 'ein₂ qui₂cuin₅ ja₁míg₄ qui₂jen₂ gu₂, a₂dse₃ bá₄ jmo₂₃. Le₂jaun₂ gué'₂ jui₁lia'₂ i₂tsá₃ cui₅ja₁míg₄ a₂jen'₂ gu₂, ja₂lin₃ gué₄ dse₃ bá₄ ján₃.”

3 Chi₂jua'₂ 'ein₂ tē₃dsón'₂ 'nioi₃ Diú₄, i₂cuīn₅ bá₄ Diú₄ dsa₂ le₂'éi₂.

4 Jaun₂ ně₃, jág₁ juīlia'₂ a₂quig'₂ dsa₂ ηí₅ a₂ma₂tē₁no₁ ně₂jén'₃ dsa₂ ne₄ diú₄ lag₄: ne₄ bá₄ jniog₄ jaun₂, 'i₁caun₂ tsá₃ 'e₂ quen₅ juīlia'₂ diú₄ lag₄ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃ la₂, ia₁ jnja'₅₄ lia'₂ jan₂ bá₄ Diú₄ chan₂.

5 Jui₁'a₂ guě₃ la₂ chan₂ i₂tē'₂ dsa₂ diú₄ guei'₅₄ i₂juíg₃ quian'₅₄ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃, (ia₁ tē₃dsón'₂ lě₅ le₂jaun₂ ně₃, a₂niog₅ chan₂ juīn₅ "diú₄", jáñ₃ gué'₂ le₂jaun₂ juīn₅ i₂gon₂ jáñ₃),

6 la₁ tē₂le₃ quián₂ jniog₄ ně₃, jnja'₅₄ lia'₂ jan₂ bá₄ Diú₄ chan₂, i₂lín₅ Jmei₂ jniog₄, i₂ca₂jmo₃ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ cha₂. Le₂jaun₂ gué'₂ jniog₄ ně₃ chong₂ o₄quió'₄ 'éi₂. Jnja'₅₄ lia'₂ jan₂ tan₅₄ bá₄ i₂gon₂, i₂lín₅ Jesucristo. Tē₂le₃ ne₄ o₄quió'₄ 'éi₂ bá₄ ca₂lě₃ ca₂le₃jé₃ a₂cha₂, ca₂tē₂ jniog₄ guio₅₄ ně₃, chong₂ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂.

7 La₁ tsá₃ ca₂le₃jín₃ ηí₅ a₂në₅. I₂chan₂ bá₄ guě₄ i₂qui₂ma₂tín₂ dsí₅ jme₂gain₃ diú₄ lag₄, jmo₂₃ bá₄ guě₄ dsí₅ juīlia'₂ jme₁quig'₂ ηí₅ a₂ma₂jáu'₅ ne₄ diú₄ lag₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂'uan₅₄ jme₂dsí₂ quió'₅, tsá₃ caun₂ a₂qui₂dsí₂jein₃ dsí₅, ma₂ca₂rë₃'iog₅ bá₄ jme₂dsí₂ quió'₅.

8 Dsón'₂ bá₄, on₃jua'₅₄ o₄quió'₄ má₃ náu₂ jniog₄ rë₂ ne₄ Diú₄. Ia₁ on₃jua'₅₄ a₂náu₂ rë₂ gué₄ ne₄ 'éi₂, ně₁jua'₂ ca₂que₅₄, on₃ gué'₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ rë₂ tióg₂ ně₁jua'₂ tsá₃ ca₂que₅₄ gué'₂ táng₃.

9 La₁ia₁ jag₄ de'₂ 'nia'₂, ia₁ con'₂ tsá₃ ηó₅ ně₁qui₂ca₂sén'₂ juīlia'₂ i₂'uan₅₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂rë₂na₄ juí₅ quián'₂ 'nia'₂ a₂lé₂ le₃quio'₅₄.

10 Chi₂jua'₂ ηí'₅₄ 'ne₂ rë₂ 'a₂ lia'₂ dsí₂ten₅₄ jmó'₂, ně₁jua'₂ ca₂jág₂ jan₂ rin'₅₄ i₂'uan₅₄, i₂tsá₃ lin₄ rë₂

ŋí² dsí₅, a₂ŋéi² qué² ja₁tión₂ diú₄ lag₄, ɔ'₂e₂ bá₄ lé₂
në₁jua² ca₂tiá₂ dsí₅ éi₂ gué³ a₂ma₂rë₂jen⁵⁴ ne₄ diú₄
lag₄?

¹¹ O₄quió⁴ a₂ŋi¹₅₄ 'ne₂ jaun₂, dsí₃'én₂ ríng² i₂'uan₅₄
gué₄ ně₃. Ca₂jon₃ Cristo o₄quió⁴ 'éi₂ bá₄ ján₃.

¹² Ia₁ në₁jua² jmo² 'nia² a₂tsá₃ caun₂
a₂qui₂dsí₂jein₃ dsí₅ ríng² i₂'uan₅₄, 'nau² 'nia² dso₄
të₂le₃ne₄ Cristo.

¹³ Jaun₂ lë₃, chi₂jua² léi₄ 'ŋiо₃ bá₄ jniá₂ jmo₂₃
a₂tan² dso₄ ríng³ o₄quió⁴ 'e₂ a₂guë², ja₂lin₃ gué₄
dse₃ o₁líg² jmig₄ tsá₃ ma₃quig⁵⁴ ŋí₅, ia₁jaun₂ tsá₃
ma₃tiáin³ dso₄.

9

Jui₁lia² a₂ca₂tín₂jan₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Jesús

¹ Dsón² bá₄ rë₂na₄ jui₅ a₂ca₂tíng₂ ca₂le₃jé₃ con²
lë₅ ca₂tíng₂ ia₁ líng₅ dsa₂ i₂chen₄, ia₁ ma₂ca₂jíng₅₄
bá₄ Jesús i₂lín₅ Te₁gui⁵⁴ quián₂. Guion⁵⁴ bá₄ 'nia²
ně₃, líng⁵ co₂'níó⁴ ta₁ a₂rë₂jniá₂ quió₃, të₂le₃ quió⁵
Te₁gui⁵⁴.

² 'An₁ chan₂ bá₄ i₂lín₅₄ jmo₅ dsí₅ a₂tsá₃ líng₅ jniá₂
dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui⁵⁴. La₁ 'nia² ně₃, ca₂tín²
bá₄ 'nia² jmó² 'au², le₂në₅ líng₅, ia₁ 'nia² bá₄ líng⁵
i₂jáng⁵ léi₄ ta₁ quió₃, a₂të₃dsón² líng₅ jan₂ dsa₂
i₂chen₄ quián₅ Te₁gui⁵⁴.

³ Jui₁lia² dsa₂ i₂con₂ 'í₁ ja₁con₂ jniá₂, le₂la₂ bá₄ lë₅
jág₁ a₂jein⁵⁴ jniá₂ quió⁵:

⁴ ɔ'₃ bá₄ tsá₃ ca₂tín₂ jniá₂ gue₅₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ cuë₅
dsa₂ a₂guë⁵⁴, o₃ 'e₂ cuë₅ dsa₂ a₂gui⁵⁴ ján₃?

5 ¿O₃ bá₄ tsá₃ ca₂tág₂ jnia'₅₄ jnjá₂ jan₂ dsa₂ mí₂ i₂'én₂ i₂jen'₄ jnia'₅₄ gu₂ quian'₅₄, jui₁lia'₂ jmo₅ dsa₂ i₂chen₄ sián'₂ quian'₅₄ guë'₂ chi'₂ rin'₅₄ Te₁gui'₅₄ 'ηiog₅, jui₁lia'₂ chan₂ Pe₄* nē₃?

6 ¿O₃ bá₄ líñ'₂ 'nia'₂, jnia'₅₄ lia'₂ jniá₂ quian'₅₄ Bern-abé ca₂tág₂ jmó₁ ta₁ a₂'nióg₂ a₂dsí₃ηág₂?

7 ¿'Ein₂ bá₄ 'lióg₂ jme₂ti₃ chi₂jua'₂ 'ηiog₅ bá₄ quí₃ 'liain'₅₄ a₂dsí₂ηí₂? ¿I₂'ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂chéin'₅ ni₁uìng₂ uvas jua'₅₄ tsá₃ guë'₃ guë'₂ míg₂ jaun₂? O₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jmo₅ ta₁ jme₂can'₅₄ chein₄lau₂, ¿Ján₃ guë'₂ tsá₃ lé₂ le₃'ín'₂ dsí'₁ já'₂?

8 Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ jniá₂ a₂lë₁juá'₅ con'₂ lë₂ dsí₃ 'ηió₃; ján₃ bá₄ le₂në₅ juá'₂ ne₄ Si₂ 'Éi'₃.

9 Ia₁ chi₁ton₅ ne₄ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés le₂la₂: "Tsá₃ tó'₂ 'nia'₂ 'nei₅₄ mi₂'o₄ ca₁juí₅ i₂jmo₅ ta₁ i₂chén₂ míg₂ trigo."† ¿A₂'i₅ dsí₅ Diú₄ ca₁juí₅ a₂juá'₂ le₂jaun₂?

10 ¿O₃ a₂juá'₂ o₄quián₂ jniog₄ bá₄? Dsón'₂ bá₄ o₄quián₂ jniog₄ bá₄ ca₂i₃to'₅₄ 'éi'₃ nē₅ ne₄ Si₂. Ia₁ le₂jaun₂ bá₄ lë₅ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂quia'₂ 'uë₃ quian'₅₄ guë'₂ dsa₂ i₂cág'₅ míg₂ trigo. Tsá₃ a₁jaun₂ jua'₅₄ a₂lë₁jmo₅ dsa₂ 'éi₂ ta₁ a₂jmo₂₃, jua'₅₄ tsá₃ 'ín₂ dsí₅ a₂ca₂tiín₂ a₂cág'₃ jaun₂.

11 Jaun₂ le₂në₅, chi₂jua'₂ jaun₂ ma₂jnjí₁ jnia'₅₄ jé₄ quián'₂ 'nia'₂ caun₂ jon₂ a₂gu₂dsí₂, ¿a₁lin₃ 'ηio₅ líñ'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂cag'₄ ca₂la₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ jui₁lia'₂ a₂dsí₃ηág₂ jnia'₅₄ tē₁lia'₂ chong₂?

12 Chi₂jua'₂ ca₂tín₂ dsa₂ sián'₂ a₂jme₁'oin'₄ 'nia'₂, 'ë₂ guë'₄ bá₄ ca₂tág₂ jnia'₅₄.

La₁ tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂chi₁quian₁ jnia'₅₄ 'nia'₂ jmi₄

* **9:5** griego: Cefas. † **9:9** Deuteronomio 25:4.

juá' ₅₄ a₂mí₂ a₂ca₂tág₂ jnia' ₅₄ jaun₂. Ma₂jmó₁ bá₄ jnia' ₅₄ tió' ₃ dsi₅ ca₂le₃jé₃ ia₁jaun₂ tsá₃ lé₅ jua' ₅₄ cha₂ jnág₅ a₂qui₂dsi₃'ag₅ jág₁ dse₃ quió' ₅ Cristo.

¹³ ¿Tsa₁ njí' ₅₄ 'nia'₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂niog₅ ne₄ a₂jnjíó₅ dsi₂néi₂ guá'₅, gué'₅ jui₁lia'₂ a₂cha₂ dsi₂néi₂ guá'₅; jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ qui₂jme₂tí₃ ne₄chei₂ ně₃, ján₃ gué'₂ quein'₅₄ gue₂₃ a₂jén'₅ ne₄chei₂?

¹⁴ Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂jmo₃ Te₁gui'₅₄ 'éi'₃, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂i₂nio₄ qui₂'é₂ jág₁ dse₃, quian'₅₄ ta₁ jaun₂ le₃chain₂.

¹⁵ La₁ jniá₂ ně₃, tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂chi₁quian₁ jniá₂ jmíg₄ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tion₅₄ lé₂ a₂ca₂tíng₂. On₃ gué'₂ jua' ₅₄ jaun₂ jmo₅ jniá₂ si₂ la₂ ne'₅₄ 'nia'₂ jua' ₅₄ a₂'ín₂ dsi₃ a₂jmó'₂ le₂jaun₂ quian'₅₄ jniá₂. ¡Të₂le₃ quió₃ jniá₂, ja₂lin₃ gué₄ dse₃ jua' ₅₄ jóng₂, lia'₂ con'₂ gué₄ ně₁jua'₂ 'ein₂ jně₅ jui₅ a₂tsá₃ ma₃jme₁tí₁₂ gué₄ ta₁ quió₃ a₂jmo₂₃ táng'₅!

¹⁶ La₁ia₁, jui₁lia'₂ jme₁'é₅ jniá₂ jág₁ dse₃, tsá₃ ca₂tíñ₂ jniá₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, ia₁ tion₅₄ 'nió'₅ ca₂tíng₂ bá₄ qui₂'é₄ dsa₂ jág₁ dse₃. ¡'E₂ gué₄ juíg₂jniá₂ ně₁jua'₂ tsá₃ ma₃ca₂'é₃ jniá₂ jág₁ dse₃!

¹⁷ Ia₁ ně₁jua'₂ 'é₅ jniá₂ jág₁ dse₃ a₂'ñio₂ dsi₃ 'ñjo₃, gue₅₄ bá₄ 'liang'₅₄. La₁ ně₁jua'₂ tsá₃ jmo₂₃ a₂'ñio₂ dsi₃ 'ñjo₃, a₂lé₁jme₂tí₁ bá₄ jniá₂ ta₁ a₂niog₅ gu₃ jmo₅₄.

¹⁸ ¿Na₅ bá₄ 'lian'₅₄ jniá₂ jaun₂ ně₃? A₂jaun₂ bá₄ 'lian'₅₄ jniá₂; a₂lé₂ qui₁'é₄ jniá₂ jág₁ dse₃ ja₁con₂ dsa₂, a₂tsá₃ 'lia'₅₄ can₅₄, on₃jua'₅₄ chi₁quiang₁₂ jmíg₄ gue₅₄ a₂ca₂tíng₂.

¹⁹ O₁jnjia'₅₄ la₂ jin₅₄ jniá₂, on₃jua'₅₄ chan₂ 'ein₂ ne₄ jme₂tí₁, la₁ jmo₅₄ jniá₂ dsi₃ ně₂jag₄ bá₄ i₂ma₂rë₂ 'ñe'₅₄ jniá₂ quián₅ ca₂le₃jín₃, ia₁jaun₂ lé₂ le₃léi₂ gué₄ juín₅ dsa₂ tē₂le₃ quió' ₅ Cristo.

20 Jui₁lia'₂ jme₁'eng₅₄ quiang'₅₄ dsa₂ judíos, jmo₂₃ dsi₃ në₂jag₄ bá₄ líng₅ co₂'nió'₄ jan₂ dsa₂ judío, ia₁jaun₂ cuïn₃ jmi₄ a₂jón₄ jniá₂. Jui₁lia'₂ ja₁con₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés, jmo₅₄ jniá₂ dsi₃ në₂jag₄ bá₄ a₂'eng₅₄ 'Éi'₃, ia₁jaun₂ jón₄ jniá₂ jui₁lia'₂ i₂tion'₅₄ 'Éi'₃, (o₁jnjia'₅₄ la₂ tsá₃ 'Éi'₃ jaun₂ 'eng₅₄ tē₃dsón'₂).

21 Të₂le₃ quió'₅ guë'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ tion'₅₄ 'Éi'₃ në₃, jáñ₃ bá₄ co₂ring₂ quian'₅₄ dsa₂ 'éi₂ jmo₂₃ dsi₃, ia₁jaun₂ jóng₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ tion'₅₄ 'Éi'₃, (o₁jnjia'₅₄ la₂ tsá₃ lon₄ jniá₂ ne₄ 'Éi'₃ quió'₅ Diú₄, a₂'eng₅₄ bá₄ 'éi'₃ quió'₅ Cristo).

22 Jui₁lia'₂ ja₁con₂ dsa₂ 'uan₅₄ i₂tsá₃ lin₄ ma₂'én₂ rë₂, jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂ jmo₂₃ dsi₃ líng₅, ia₁jaun₂ jóng₄ jui₁lia'₂ i₂'uan₅₄. Ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ dsa₂ ma₂jmo₃ jniá₂ dsi₃ a₂co₂ring₂ quian'₅₄ ca₂lë₃jín₃, ia₁jaun₂ cuïn₃ jmi₄ a₂lé₂ le₃lión₂ i₂lin₅₄.

23 Ca₂le₃jé₃ a₂në₅ jmo₅ jniá₂ o₄quió'₄ jág₁ dse₃, ia₁jaun₂ bá₄ quen'₅₄ jniá₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃.

24 ¿Tsa₁ nj'₅₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂i₂nio₄ co₂chi'₅₄ jme₁co₂₃, ca₂le₃jín₃ bá₄ 'éi₂ i₂nioi₅₄, la₁ i₂jan₂ tan₅₄ jui₁lia'₂ i₂lí'₂ bá₄, gue₅ premio? Le₂jaun₂ bá₄ 'nia'₂ jáñ₃, quen'₂ bí₂ o₂nóg'₅ co₂chi'₅₄ ia₁jaun₂ guéi'₁ 'nia'₂ premio.

25 Ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂jme₂tín₅ ia₁ cha₂ ja₁lé₄ jág₁ a₂dsi₃cáu₂, jmo₂₃ 'í₁ 'ñiog₅, ia₁jaun₂ bá₄ lí'₂ caun₂ corona a₂jiog₅ co₂'na₂. La₁ jniog₄ në₃ quen'₂ bí₂ léi₂ caun₂ corona a₂jiog₅ co₂tan₅₄ bá₄.

26 Jaun₂ le₂në₅, 'ñiò₃ jniá₂ në₃, on₃jua'₅₄ a₂lé₂i₂ñi₄ jniá₂ co₂chi'₅₄; jaun₂ jme₁quín'₂ jniá₂, on₃jua'₅₄

a₂lë₁ds₁dsí₂ ja'₂.

²⁷ Të₂le₃ jma'₄ cuë₅ uig₅ ñ_{i3} 'ñiò₃, në₂jag₄ bá₄
a₂rë₂'ñe'₅₄, con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua'₂ të₁tsing'₄ 'lig'₅₄
'ñiò₃, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jme₁ting₅ i₂sián'₂.

10

To' jág₁ a₂tsá₃ jme₃gan₃ dsa₂ diú₄ lag₄

¹ Tsá₃ 'nio₃jniá₂jua'₅₄ a₂tsá₃ ñi'₅₄ 'nia'₂rin'₅₄jniog₄,
a₂jme₁tion'₅₄ dsa₂ can'₅₄ quián₂ jnia'₅₄ ma₂líg'₂ né'₃
jnei₅, jaun₂ guë₄ ca₂ñíi₃ ca₂le₃jíin₃ Jmi₁ñí'₄ Guéin₂.

² Ca₂tón'₂ dsa₂ co₂lë₅ ca₂le₃jíin₃ quiain'₅₄ Moisés jë₄
jnei₅ quian'₅₄ jë₄ jmi₁ñí'₄ në₃.

³ Le₂jaun₂ bá₄ jáñ₃, ca₂guë'₃ co₂dsia₅ ca₂le₃jíin₃
má₃ a₂gu₂dsí₂;

⁴ ca₂'in'₃ jmi₂ a₂gu₂dsí₂ jáñ₃. Ia₁ ca₂'in'₃
jmi₂ a₂ca₂'ia₂ dso'₂ ni_{i1}'lau₂ a₂gu₂dsí₂ jaun₂
a₂ca₂jme₃quiong'₅₄ ca₂le₃jé₃ jmi₄ tioin'₅₄ jui₅.
Ni_{i1}'lau₂ jaun₂ në₃, Cristo bá₄ 'éi₂.

⁵ La₁ia₁, mei'₂ tsá₃ le₃jín₃ dsa₂ 'éi₂ në₃, tsá₃ ca₂jmo₃
a₂ñio₂ dsí₅ Diú₄. Jaun₂ ne₄ 'uig₅₄ jaun₂, qui₂i₃ga'₅₄
ni_{i1}ñí₁₂ 'uë₃ quein₂ co₂ñiog₅ jaun₂.

⁶ Ca₂le₃jé₃ a₂në₅ ca₂lë₃ ia₁jaun₂ lë₅ caun₂ jág₁
a₂jáng'₅ léi₄ quián₂ jniog₄ jmi₄ në₃, ia₁jaun₂ tsá₃
jmó₁ jniog₄ 'in₅ dsí₅ ja₁con₂ a₂'lig'₅₄, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃
dsa₂ 'éi₂ 'in₅ dsí₅.

⁷ Jaun₂ juíg₂ jniá₂ 'nia'₂, tsá₃ jme₁gan'₃ 'nia'₂ diú₄
lag₄, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄ dsa₂ 'éi₂; jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄
Si₂: "Ca₂tián'₂ dsa₂ ca₂guë'₃ qui₂ca₂'in'₃ në₃, jaun₂
guë₄ qui₂ca₂nau₂, ca₂co₃."*

* **10:7** Éxodo 32:6.

8 Tsá₃ ca₂tág₂ jniog₄ 'nióg₁ dso₄ jua'₅₄ nió'₄ jniog₄ jág₁ quian'₅₄ jui₁'ein₂ gué₃, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄ dsa₂ 'éi₂. Ne₄ 'uig₅₄ jaun₂, quian'₅₄ co₂jmi₄ ca₂dsan₃ con'₂ guióg₂ 'ni₅ mei₅ dsa₂ 'éi₂.

9 On₃ gué'₂ ca₂tág₂ jniog₄ a₂quiong₅₄ táu₂ Te₁gui'₅₄ jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄ dsa₂ 'éi₂, jaun₂ qui₂ca₂dsain₃, qui₂ca₂cag'₂ dsí₂mi'₂.

10 On₃ gué'₂ chi₁'ín'₄ 'nia'₂ uig₅ Diú₄, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄ dsa₂ 'éi₂, jaun₂ ca₂chen₃ Diú₄ ángel i₂quian₅ 'mú₃, ca₂jme₃dsiain₂₃ dsa₂ 'éi₂.

11 Le₂në₅ bá₄ ca₂i₃ñí₂ dsa₂ 'éi₂, ia₁jaun₂ jiog'₂ 'í₁ lë₅ léi₄; ca₂i₃to'₅₄ ne₄ Si₂ co₂'nió'₄ caun₂ jág₁ a₂i₂'ag₅₄ tē₃jñia₅, ia₁jaun₂ dsiog'₂ dsí₅ jniog₄ jmi₄ në₃, ia₁ ma₂ja₂quián₃ bá₄ le₃'ñia₅ jmi₄ a₂le₂ti₃ a₂lë₅ dsí₅ Diú₄ jmo₃ ja₁con₂ jniog₄.

12 Le₂në₅ bá₄, chi₂jua'₂ 'ein₂ lí₂ chéin'₅ tiá₂ a₂'éin₂, jui₁jmo₁₂ 'í₁ ia₁jaun₂ tsá₃ tiáin'₃.

13 Tsá₃ 'e₂ táu₂ ma₂i₂ñí₂ 'nia'₂, jñia'₅₄ lia'₂ a₂qui₂dsí₂ñí₂ dsa₂ mi₂güíg₃. La₁ i₂rë₂ti'₅₄ bá₄ Diú₄, tsá₃ cuë₃ jmi₄ jua'₅₄ ñí₄ a₂qui₂dsí₁juin₅₄ 'a₂ con'₂ jñia'₅₄ tiang'₃. Të₂le₃ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ jmo₃ caun₂ jui₅ 'a₂ lia'₂ lé₂ jmó'₂ a₂tiang'₃, jui₁'e₂ gué₃ caun₂ táu₂ já₅.

14 Jaun₂ juíg₂ jniá₂ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, quiá₂ 'nia'₂ cau₅ ja₁jme₂juin'₂ dsa₂ diú₄ lag₄.

15 Juíg₂ jniá₂ 'nia'₂ dsa₂ i₂ñí₂ dsí₅: quion₂ de'₂ 'nia'₂ caun₂ 'í₁ a₂juá'₅.

16 Jui₁lia'₂ jme₁quian'₅₄ jniog₄ rin'₅₄, 'ne'₂ jniog₄ a₂'a₄ copa jñio₅, cuë₂ ti₁'mag'₄ Diú₄: ¿on₁jua'₅₄ a₂quein'₄ jniog₄ jmi₄ Cristo? Le₂jaun₂ bá₄ já₃ jui₁lia'₂ jme₁quian'₅₄ jniog₄ rin'₅₄ jmo₂dsiog₁ i₁ñí'₄: ¿on₁jua'₅₄ a₂quein'₄ jniog₄ ní₁ñí₁ Cristo?

17 Ju₁lia'₂ caun₂ bá₄ i₁ñí'₄ lě₅, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jniog₄ ně₃, o₁jñia'₅₄ la₂ juag₅ jniog₄ lě₂, la₁ caun₂ bá₄ ni₁ñí₅ lág₅ jniog₄, ia₁ caun₂ i₁ñí'₄ bá₄ que₂ jniog₄.

18 Quion₂ de'₂ 'nia'₂ 'í₁ 'a₂ lia'₂ lě₅ juig₂ Israel: ¿Tsa₁ lín'₂ 'nia'₂, jña'₅₄ dsa₂ i₂guë'₅ má₃ ñí₄ já'₂ a₂qui₂rë₂jen'₅₄ ne₄chei₂, le₂jaun₂ bá₄ quein'₅₄ guioin₅₄ ne₄chei₂ jaun₂?

19 Tsá₃ juíg₂ jniá₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂cha₂ bí₂ 'io₅ diú₄ lag₄, on₃ guë'₂ le₂jaun₂ ñí₅ a₂te₁'i₁ ne₅₄.

20 Të₂le₃ juá'₅ jniá₂, jme₁jén'₅ dsa₂ 'e₂ qui₂jén'₅ ne₄ 'éi₂, qui₂jén'₅ dsa₂ a₂jaun₂ ne₄ je₂na'₅₄, on₃jua'₅₄ rë'₂ ne₄ Diú₄ të₃dsón'₂. Jaun₂ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ quen'₅₄ 'nia'₂ quian'₅₄ je₂na'₅₄.

21 Tsá₃ lé₂ 'ag'₅₄ 'nia'₂ copa quió'₅ Te₁gui'₅₄, chi₂jua'₂ ján₃ guë'₂ 'ag'₅₄ táng₃ copa quió'₅ je₂na'₅₄. On₃ guë'₂ lé₂ quen'₅₄ 'nia'₂ ne₄ mesa quió'₅ Te₁gui'₅₄, chi₂jua'₂ ján₃ guë'₂ quen'₅₄ táng₃ 'nia'₂ ne₄ mesa quió'₅ je₂na'₅₄.

22 ¿'E₂ lé₂ ně₃? ¿O₃ bá₄ lé₂ le₃jmó₁ jniog₄ ia₁jaun₂ le₃dsí'₅ Te₁gui'₅₄ o₄quián₂ jniog₄? ¿O₃ bá₄ 'uau'₂ guë₄ jniog₄ lia'₂ con'₂ guë₄ 'éi₂?

'A₂ con'₂ jña'₅₄ cuë₂₃ jmig₄ ia₁ a₂lág₅ jniog₄ dsa₂ quián₅ Cristo

23 Dsón'₂ bá₄ dsau₅: "I₄ bá₄ 'éi'₃ le₃jmó₃ dsa₂ 'e₂ 'nio₃ jmo₃", la₁ tsá₃ jua'₅₄ ca₂le₃jë₃ a₂jaun₂ jme₂o₅₄; dsau₅ bá₄: "I₄ 'éi'₃ le₃jmó₃ dsa₂ ca₂le₃jë₃ 'e₂ 'nio₃ jmo₃", la₁ia₁ tsá₃ jua'₅₄ ca₂le₃jë₃ a₂jaun₂ jmo₃ a₂dsí₃cón₃ dsa₂ të₂le₃ quió'₅ jme₂dsí₂.

24 'Nió'₅ bá₄ 'no'₂ dsa₂ juí₅ jmo₃ a₂dse₃ le₃ja₁con₂ riin'₅₄, on₃jua'₅₄ rë'₂ jmá'₃ lia'₂ a₂dse₃ ja₁coin₂ 'ñiog₅.

25 Qué² bá₄ 'nia'₂ lia'₂ 'ei₅ ne₄ a₂dsi₂'nag₂ 'ma'₅₄,
lë₃ jua'₅₄ tsá₃ 'e₂ cáun₂ 'nia'₂ 'í₁ o₄quió'₄ a₂qui₂dsi₂jñi₅
'au'₂ 'nia'₂.

26 Ia₁: "Gua'₅₄ 'uë₃, quian'₅₄ guë₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅
cha₂ ja₁jaun₂, a₂quió'₅ Te₁gui'₅₄ jë₂ bá₄ jaun₂."[†]

27 Në₁lua'₂ 'ein₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂ ca₂të₃ 'nia'₂
a₂o₁qué'₂ ja₁quió'₄, në₁lua'₂ 'niog₂ 'nia'₂ o₁nóg'₅,
jaun₂ qué'₂ bá₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ dsia₃ dsa₂
ne'₅₄, lë₃ jua'₅₄ tsá₃ cáun₂ 'í₁ o₄quió'₄ a₂qui₂dsi₂jñi₅
'au'₂ 'nia'₂.

28 La₁ në₁lua'₂ chan₂ guë'₂ 'ein₂ juá'₂: "Má₃ a₂qué'₂
'nia'₂ në₅ a₂ma₂jáu'₅ jme₁rë₂jen'₅₄ ne₄ diú₄ lag₄ bá₄
në₅", co₂dsia₅ tsá₃ ma₃qué'₂ 'nia'₂, o₄quió'₄ i₂juá'₂
le₂në₅, ján₃ bá₄ o₄quió'₄ a₂qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅ në₃.‡

29 A₂qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅ dsa₂ 'éi₂ bá₄ guë'₂, on₃lua'₅₄
rë'₂ 'nia'₂.

La₁ chan₂ guë'₂ i₂le₃juá'₂ táng₃: "¿'E₂ 'uig₅₄
qui₂con₂ dsa₂ 'í₁ të₂le₃ jui₅ a₂tsá₃ jnág₅ quió₃, o₄quió'₄
'a₂ lia'₂ niog₅ ñí'₂ dsí₅ i₂sián'₂?"

30 Chi₂lua'₂ cuë₅ jniá₂ ti₁'mag'₄ o₄quió'₄ caun₂ má₃
a₂quen'₅₄ jniá₂ jë₄ guë'₅ dsa₂, ¿'e₂ 'uig₅₄ chi₂'ag₅ dsa₂
o₄quió'₄ a₂guë'₂ jaun₂, chi₂lua'₂ cuë₅ ti₁'mag'₄ në₃?

31 Jaun₂ lë₃, chi₂lua'₂ qué'₂, 'ag'₂, ján₃ guë'₂ le₂jaun₂
chi₂lua'₂ 'e₂ guë₄ niog₅ jmo'₂ 'nia'₂, jmo₄ bá₄ a₂jaun₂,
la₁ jua'₅₄ le₃juin'₂ bá₄ Diú₄ le₃jé₃ a₂jaun₂.

32 La₁ tsá₃ cuë₂ 'nia'₂ jmi₄ jua'₅₄ ja₁lé₂ tsí₃sén'₂ dsa₂
judíos, on₃ guë'₂ dsa₂ griegos, on₃ guë'₂ dsa₂ i₂tén₅
le₃quió'₅ guá'₅ quián₅ Diú₄ në₃.

33 Jniá₂ 'ñiío₃ në₃ quiín'₅ bí₂ jmo₂₃ a₂të₅ dsí₅

† **10:26** Salmo 24:1. ‡ **10:28** A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂juá'₂ ján₃: "Ia₁ gua'₅₄
'uë₃, quian'₅₄ guë₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ cha₂ ja₁jaun₂, a₂quió'₅ Te₁gui'₅₄ jë₂
bá₄ jaun₂."

ca₂le₃jín₃, tsá₃ jmo₅ jniá₂ dsi₃ a₂'náu'₅ jniá₂ a₂dse₃ le₃ja₁cong₂ 'ñió₃. Jmo₅ bá₄ jniá₂ a₂dse₃ le₃ja₁con₂ i₂sián'₂, ia₁jaun₂ lióin₂.

11

¹ Quian₂ 'nia'₂ jui₅ a₂ca₂can₃ jniá₂, jui₁lia'₂ jniá₂ ně₃, quian₅₄ jui₅ a₂ca₂can₃ Cristo.

'A₂ lia'₂ dsi₂ten₅₄ jmo₃ dsa₂ mí₂jme₁tioin'₅₄ culto

² Rín'₅₄ jniog₄, a₂'ñio₂ dsi₃ líñ₃ cué₅ jniá₂ ti₁'mag'₄ 'nia'₂, 'uig₅₄ ia₁a₂dsau'₂ bá₄ 'au'₂ jniá₂, ia₁chan'₅₄ bá₄ 'nia'₂ tiá₂ jág₁ con'₂ lě₅ ma₂ca₂jme₁tíñ₅ jniá₂ 'nia'₂.

³ La₁ 'nio₃ jniá₂ a₂le₃ñi'₅₄ 'nia'₂: jui₁lia'₂ líñ₅ Cristo mí₂dsi₄ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ ñe'₂, jáñ₃ guë'₂ le₂jaun₂ líñ₅ dsa₂ ñe'₂ mí₂dsi₄ dsa₂ mí₂; jaun₂ líñ₅ Diú₄ mí₂dsi₄ Cristo.

⁴ Jua'₅₄ mei'₂ guë₃ jan₂ dsa₂ ñe'₂ jlě₂ dsi₅₄ jme₁chi₂léin'₂ Diú₄ jé₁le₁ñjí'₂ dsa₂, o₃ jme₁ñág₅ jág₁ a₂cuë₅ Diú₄, chein'₂₃ o₂gui'₃ mí₂dsi₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂.

⁵ La₁ chi₂jua'₂ jan₂ guë'₂ dsa₂ mí₂ tsá₃ chi₁jlě₅ dsi₅₄ jme₁chi₂léin'₂ Diú₄, o₃ jme₁ñág₅ jág₁ a₂cuë₅ Diú₄, chein'₂₃ o₂gui'₃ mí₂dsi₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂ jáñ₃; co₂jaun₂ bá₄ dsióg₅ ně₂jag₄ bá₄ rě₂chei₄ jní₂ dsi₅₄.

⁶ Chi₂jua'₂ tsá₃ 'nio₃ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ mí₂ jlě₂ dsi₅₄, co₂ñei'₅₄ o₁chéi₄ jní₂ dsi₅₄. La₁ chi₂jua'₂ caun₂ o₂gui'₃ jaun₂, a₂chéi₃ jan₂ dsa₂ mí₂ jní₂ dsi₅₄, o₃ a₂téi'₅ 'e₂, jui₁jlě₅₄ bá₄ mí₂dsi₅₄.

⁷ Tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ ñe'₂ jlě₂ dsi₅₄, ia₁ 'éi₂ bá₄ líñ₅ co₂'nió'₄ nió'₄ quió'₅ Diú₄, i₂jme₂jnía₅ a₂jlá'₁ quió'₅ Diú₄. La₁ia₁ dsa₂ mí₂ ně₃, líñ₅ i₂jlán'₁ quián₅ dsa₂ ñe'₂.

8 Le₂'uig₅₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmó'₂ Diú₄ dsa₂ ηe'₂, ma₁ on₃jua'₅₄ quió'₅ dsa₂ mí₂ ca₂can₃ 'uig₅₄. Dsa₂ mí₂ bá₄ 'éi₂ ca₂já₃ ca₂liin₃ quian'₅₄ ni₁ñi₁ dsa₂ ηe'₂.

9 O₄quió'₄ dsa₂ ηe'₂ bá₄ ca₂jmó'₂ Diú₄ dsa₂ mí₂, jaun₂ on₃jua'₅₄ rë'₂ dsa₂ ηe'₂ ca₂liin₃ o₄quió'₄ dsa₂ mí₂.

10 'Uig₅₄ jaun₂ guë'₂ ně₃, o₄quió'₄ ángeles, ca₂tín₂ dsa₂ mí₂ cán₂ caun₂ léi₄ ne₄ mí₂dsi₅₄, a₂'ein₅₄ 'éi'₃.

11 La₁ të₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ně₃, tsá₃ lé₂ le₃chan₂ dsa₂ ηe'₂ jua'₅₄ mei'₂ guë₃ tsá₃ dsa₂ mí₂ chan₂. Le₂jaun₂ guë'₂ jáñ₃ tsá₃ lé₂ le₃chan₂ dsa₂ mí₂ jua'₅₄ mei'₂ guë₃ tsá₃ dsa₂ ηe'₂ chan₂ táng₃.

12 Ia₁ju₁lia'₂ ca₂já₃ dsa₂ mí₂dsi₁con₂ dsa₂ ηe'₂, jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂ guë'₂ ně₃ rë₂chan₂ dsa₂ ηe'₂ cáun₂ dsa₂ mí₂. La₁ ja₂lé₂ ca₂le₃jé₃ ja₁con₂ Diú₄.

13 Quion₂ 'nia'₂ 'í₁ jin'₄ 'nia'₂ guiong'₅₄: ¿Dsi₁ten₅₄ chi₃lén'₂ dsa₂ mí₂ Diú₄ jme₁le₁ñi'₂ 'nia'₂ të₃ tsá₃ chi₁jlë₅ mí₂dsi₅₄?

14 ¿Tsa₁ léi₄, tsa₁ jág'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ dsi₂ten₅₄ i₂nio₄ dsa₂, caun₂ o₂guí'₃ bá₄ jaun₂ quió'₅ ju₁lia'₂ jan₂ dsa₂ ηe'₂, chi₂jua'₂ quian₅ jñi₂dsi₅₄jang₄?

15 La₁ dsa₂ mí₂ guë'₂ ně₃, jlá'₁ bá₄ të₂le₃ quió'₅ 'éi₂ chi₂jua'₂ quian₅ jñi₂dsi₅₄jang₄. Ia₁ con'₂ jaun₂ ca₂ñi₂ jñi₂dsi₅₄jang₄co₂'níó'₄caun₂ 'mí'₂ 'ñiá'₂.

16 Chi₂jua'₂ chan₂ guë'₂ i₂nio₃tsin₃ quió'₅ jág₁ ně₅, jaun₂ juá'₅ jniá₂, ca₂lia'₂ jñia'₅₄ jnia'₅₄ guio₅₄, on₃ guë'₂ i₁caun₂ guá'₅ quián₅ Diú₄, tsá₃ tag₄ siá'₂ chí'₅.

*Ca₂i₁juin₅₄ ñag₅₄ ca₂guë'₃ dsa₂ ja₁jmóg₅ Má₃ quió'₅
Te₁gui'₅₄*

¹⁷ La₁ ne₄ si₂ la₂, 'éi'₃ a₂në₃ guë₄ jmo₅₄ jniá₂, tsá₃ lé₂ jua'₅₄ juá'₄ jniá₂ a₂dse₃ tion'₅₄ 'nia'₂. Ia₁ jmo₂' 'nia'₂ dain₅₄ jme₁ñig'₂, 'nió'₄ a₂jme₁jmo'₂ 'nia'₂ a₂dse₃.

¹⁸ Jë₁le₂ 'uig₅₄ juá'₅ jniá₂, ma₂guion₅₄ jág₁ a₂jmo'₂ 'nia'₂ le₁dsong'₅₄, lia'₂ jme₁ñi'₂ 'nia'₂. Mei'₂ tsá₃ tí₅ bá₄ ca₂la₂ jág₁ në₅, líng₂.

¹⁹ Dsón'₂ bá₄ jaun₂, tion₅₄ niog₅ qui₃jmo₃ dsa₂ jma₃quén₅ la₂-në₅, ia₁jaun₂ le₃jniá₂ jin'₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂guei₃ Diú₄.

²⁰ Jaun₂ lë₃, jme₁ñi'₂ 'nia'₂, tsá₃ ma₂lë₅ quió'₅ Te₁gui'₅₄, má₃ a₂qué'₂ 'nia'₂ jaun₂,

²¹ ia₁ jë₁ma₂ca₂të₂ hora a₂qué'₅₄ 'nia'₂, jmo₅ dsa₂ i₂lin₅₄ jma₃quén₅ dsi₂jñiái₄ qui₂gué'₅. Chan₂ i₂lin₅₄ tion'₅₄ i₁cón'₅; të₁lia'₂ tion'₅₄ i₂sián'₂ le₁'ein₅.

²² ¿Tsa₁ dsi₂néi₂ quián'₂ 'nia'₂ cha₂ ja₁lé₂ le₃qui₁qué'₅₄ qui₁'ag'₅₄ 'nia'₂ në₃? ¿O₃ bá₄ ma₂jín'₅₄ 'nia'₂ sion₅ guá'₅ quián₅ Diú₄, ján₃ guë'₂ cuë'₂ 'nia'₂ o₂guí'₃ dsa₂ i₂tsá₃ 'e₂ cha₂ quió'₅? ¿'E₂ bá₄ juig₅₄ jniá₂ 'nia'₂? ¿A₁juá'₄ jniá₂ dse₃ lia'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ ia₁ a₂jmo'₂ le₂jaun₂? ¡Dsón'₂ bá₄ tsá₃ le₂jaun₂!

Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄

(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

²³ Ia₁ a₂ca₂ñi₂ bá₄ jniá₂ a₂ca₂jme₃tag₅ 'ñiog₅ Te₁gui'₅₄ a₂ma₂ca₂jme₁tin₅ guë'₂ jniá₂ 'nia'₂: lia'₂ con'₂ le₃ca₂nei₂ jmig₄ jme₁ca₂jáng'₂ dsa₂, ca₂can₃ i₁ñi'₄.

²⁴ Jme₁ma₂dsan₃ cuë'₅ ti₁'mag'₄ Diú₄, jaun₂ guë₄ ca₂'niai₃ ca₂dsiò'₃ i₁ñi'₄, jaun₂ ca₂juá'₂: "Qué'₂ 'nia'₂; a₂la₂ bá₄ ñi₃ a₂rë₂'na₄ o₄quián'₂ 'nia'₂. Jmo₄ 'nia'₂ le₂la₂ a₂dsiog'₂ 'au'₂ jniá₂."

25 Ján₃ bá₄ le₂në₅, jme₁ma₂ca₂lë₃ guë'₅ i₁ñí'₄, ca₂can₃ táng₃ copa, jaun₂ ca₂juá'₂: “A₂'a₄ copa la₂, lë₅ jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄ tē₂le₃ quian'₅₄ jmi₃. * Lia'₂ co₂ráun₂ 'ag'₅₄ 'nia'₂, jmo₄ 'nia'₂ a₂dsau'₂ 'au'₂ jniá₂.”

26 Jaun₂ le₂në₅ bá₄, lia'₂ co₂ráun₂ tón'₄ 'nia'₂ quë'₅₄ i₁ñí'₄, 'ag'₅₄ 'nia'₂ a₂'a₄ copa, qui₂'é'₅ 'nia'₂ 'mú₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ca₂lia'₂ ca₂té₂ jmi₄ i₁guain'₂ táng₃.

'A₂ lia'₂ dsi₂ten₅₄ tón'₃ dsa₂ jmóg'₂ guë'₃ Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄

27 Jaun₂ lë₃, chi₂jua'₂ 'ein₂ guë'₅ i₁ñí'₄, 'ín'₂ a₂'a₄ copa jaun₂, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂léi₄ dsan₂ dsi₅, a₂rë₂cán'₄ bá₄ 'éi₂ le₃ja₁con₂ ñi₄ jmi₄ Te₁gui'₅₄.

28 'Uig₅₄ jaun₂ në₃, né'₃ a₂guë'₃ jan₂ dsa₂ i₁ñí'₄, né'₃ a₂'ín'₂ a₂'a₄ copa, juí₁quion₂ 'í₁ ja₁con₂ 'ñiog₅.

29 Ia₁ në₁ca₂guë'₃ ca₂'ín'₃, tē₃ tsá₃ rë₂ñí'₂ dsi₅, tsá₃ rë₂cuí'₅ ñi₄ Te₁gui'₅₄, cuë'₅ uig₅ 'ñiog₅ bá₄ në₁ca₂guë'₃ ca₂'ín'₃ le₂jaun₂.

30 Ne₄ 'uig₅₄ jaun₂, juín₅ 'nia'₂ i₂le₁dso'₅₄, i₂'uan₅₄ në₃; i₂lin₅₄ guë'₂ ma₂qui₂ca₂dsain₃.

31 La₁ në₁jua'₂ ca₂quiong₅₄ jniog₄ 'í₁ dsi₅ guio₅₄, tsá₃ 'e₂ 'í₁ con₂ Te₁gui'₅₄ ja₁con₂ jniog₄.

32 Jme₁con₂ Te₁gui'₅₄ 'í₁ ja₁con₂ jniog₄, jme₂rë₃ jui₅ quián₂ jniog₄, ia₁jaun₂ tsá₃ guéi₁ uig₅ co₂lë₅ quian'₅₄ dsa₂ mi₂güíg₃.

33 Jaun₂ le₂në₅ bá₄, 'nia'₂ rìn'₅₄ jniog₄, juí₁lia'₂ juá'₅ jniá₂ chi₂jua'₂ líg'₂ jme₁tón'₂ 'nia'₂ long'₂ quian'₅₄ ríng'₂ a₂jmog'₅₄ 'nia'₂ Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄, jñia₄ 'nia'₂ ríng'₂ jang'₂ jang'₂ a₂quë'₅₄ co₂dsia₅.

* **11:25** 'Nio'₂ ja₁ton₅ Mateo 26:28; Éxodo 24:8; 1 Corintios 10:16.

³⁴ Chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ i₁cón'₅, jui₁gué'₄ co₂ŋei'₅₄ ja₁quió'₄, ia₁jaun₂ tsá₃ 'ě₂ Diú₄ uig₅ jui₁lia'₂ jë₁ŋig'₂ 'nia'₂.

Jui₁lia'₂ jág₁ a₂'nió'₅ le₃rë₂, në₅ bá₄ jme₁rë₂ jniá₂ jë₁ma₂të₂ rë₁dsióg₄.

12

Jui₁lia'₂ ta₁ a₂tin₂ dsa₂ a₂cué₅ Jme₂dsí₂ Jŋió₅ cué'₅ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂

¹ Në₃ në₃, rin'₅₄ jniog₄, jui₁lia'₂ të₂le₃ a₂gu₂dsí₂, tsá₃ 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ tsá₃ le₃ŋi'₅₄ 'nia'₂.

² Ma₂ŋj'₅₄ bá₄ 'nia'₂, rin'₅₄ jniog₄, lia'₂ con'₂ tsá₃ dsa₂ 'én₂ jme₁ma₂lín'₅ 'nia'₂, jme₁të₁i₂nio'₄ 'nia'₂ chi₁co'₅₄ quió'₅ dsa₂ lag₄, on₃ i₂lé₂ le₃juá'₂ jág₁.

³ Jaun₂ në₃, jui₅₄ jniá₂ 'nia'₂, 'i₁jan₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ lia'₂ con'₂ jiog₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄, tsá₃ juá'₂: “¡Jui₁dsí₂ én₂ Jesús!” Ján₃ gué'₂ le₂jaun₂, 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃juá'₂: “¡Jesús bá₄ i₂lín₅ Te₁gui'₅₄!” chi₂jua'₂ tsá₃ Jme₂dsí₂ Jŋió₅ jiog₅ gué'₂.

⁴ 'Lióng₂ bá₄ jui₅bí₂ cha₂ a₂lé₂ le₃ŋe₂ dsa₂, la₁ia₁ jan₂ bá₄ Jme₂dsí₂ i₂cué₅.

⁵ 'Lióng₂ ne₅₄ bá₄ ta₁ a₂cha₂ a₂lé₂ jme₃ti₃ dsa₂, la₁ia₁ jan₂ tan₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ chan₂.

⁶ Cha₂ 'lióng₂ ne₅₄ bá₄ ta₁ a₂lé₂ le₃jmo₃ dsa₂; jŋia'₅₄ lia'₂ jan₂ bá₄ Diú₄ i₂jmo₅ ca₂le₃jé₃ ta₁ jaun₂ ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ dsa₂.

⁷ Në₃ në₃, a₂dse₃ quió'₅ ca₂le₃jín₃ bá₄ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ jui₅bí₂ quió'₅ Jme₂dsí₂ ja₁con₂ le₂jan₂ le₂jan₂.

⁸ Të₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ bá₄ cué₅ Diú₄ jui₅bí₂ cué'₅ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ a₂lé₂ le₃cué₃ jág₁ a₂ŋí'₂ dsí₅. I₂sián'₂ gué'₂ në₃, ŋei₂ bí₂ a₂tiin₂ 'a₂ lia'₂ le₃ŋi₅ caun₂ jág₁, të₂le₃ quian'₅₄ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄.

9 Ju_i₁lia'₂ i₂sián'₂ guë'₂ në₃, rë₂'éin₂ 'ñio₅ lin₃, a₂jmo₅ 'ñiog₅ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄ ján₃. I₂sián'₂ guë'₂ qui'₅₄ jmig₄ a₂lé₂ le₃jme₃ 'lióin₂ ju_i₁lia'₂ dsa₂ dso'₅₄ në₃, të₂le₃ quian'₅₄ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂.

10 I₂lin₅₄ guë'₂ tin₅ ju_i₅bí₂ a₂jmo₃ léi₄ juë'₂; i₂lin₅₄ guë'₂ i₂lé₂ le₃'é₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ ne₅₄; i₂lin₅₄ guë'₂ ñei₂ bí₂ a₂tiin₂ con₂ 'í₁ a₂rë₂lí'₄ dsí₅ jin₄ jme₂dsí₂; i₂lin₅₄ guë'₂ ñei₂ bí₂ a₂lé₂ le₃dsia₃ jág₁ jmei₅ siá'₂; i₂lin₅₄ guë'₂ i₂qui'₅₄ jmig₄ a₂juá'₂ 'e₂ jein₅ jág₁ jmei₅ jaun₂.

11 Ca₂le₃jé₃ ju_i₅bí₂ në₅, jan₂ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄ cuë₅ a₂tin₂ dsa₂ le₂jain₂ le₂jain₂, lia'₂ con₂ lë₅ 'ñio₂ dsí₅.

Ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄ lág₅ co₂'nió'₄ caun₂ bá₄ ñí₅

12 Ia₁, ju_i₁lia'₂ lë₅ caun₂ ni_i₁ñí₁ dsa₂, 'lióng₂ a₂chei₂ le₂caun₂ le₂caun₂ a₂tén₅ quió'₅, la₁ caun₂ bá₄ ni_i₁ñí₁₂ lë₅; ján₃ bá₄ le₂jaun₂ lë₅ le₃quió'₅ Cristo.

13 Ia₁ ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄, lia'₂ con₂ jme₁qui₂ca₂jñó₂* jmig₂, të₂le₃ quian'₅₄ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄ ca₂jñó₂ jniog₄ jmig₂, ca₂lag₃ co₂'nió'₄ caun₂ ni_i₁ñí₅. Tsá₃ a₂lë₅ jaun₂ ju_i₁la₂ a₂lág₅ jniog₄ dsa₂ judíos, o₃ dsa₂ griegos 'e₂; o₃ ju_i₁la₂ lág₅ jniog₄ ju_i₁lia'₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ juig₅₄, o₃ dsa₂ i₂tsá₃ 'ein₂ ne₄ jua'₅₄ jme₂ti₃; ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄ qui₂ca₂nag₂ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂ i₂quein₄ jniog₄, i₂'ne'₅₄ në₂jag₄ bá₄ jmig₂.

14 Ia₁ tsá₃ lé₂ le₃jmó₁ jniog₄ dsí₅, ju_i₁lia'₂ caun₂ ni_i₁ñí₁ dsa₂ mi₂güíg₃, jua'₅₄ cha₂ ca₂ne₅₄ a₂tén₅ quió'₅; ia₁ 'lióng₂ bá₄ a₂cha₂ chei₂ a₂tén₅ quió'₅.

* **12:13** lit. "lia'₂ con₂ jme₁tiog₃ jmig₂."

15 Ia₁ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ mi₂tag₄ dsa₂ lé₂ le₃juá'₂:
"Uig₅₄ ia₁ tsá₃ mi₂gu₂ líng₅, jaun₂ tsá₃ ca₂tíng₂ téng₃
ni₁ñí₅", la₁ on₃jua'₅₄ jaun₂ tsá₃ téin₅ ni₁ñí₅.

16 O₃ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ rë₂gua₄ dsa₂ lé₂ le₃juá'₂:
"Ia₁ a₂tsá₃ líng₅ mi₂ne₄, jaun₂ tsá₃ téng₅ ni₁ñí₅", la₁
on₃jua'₅₄ jaun₂ tsá₃ téin₅ ni₁ñí₅.

17 Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ta₁caun₂ ni₁ñí₁ dsa₂ ca₂lë₃ jmá'₃
mi₂ne₄ dsa₂, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ jme₁né₁ jniog₄? O₃ jua'₅₄
mei'₂ gué₃ ta₁caun₂ ni₁ñí₁ dsa₂ ca₂lë₃ jmá'₃ rë₂gua₄
dsa₂, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ jme₁jén'₂ jniog₄?

18 La₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ně₃, lia'₂ con'₂ lë₅ 'ñio₂ dsí₅,
jma₃quén₅ qui₂ca₂jmo₃ ca₂tióng₃ lia'₂ ca₂ne₅₄ a₂cha₂
chei₂ quió'₅ dsa₂ con'₂ ja₁ca₂tín₂ ni₁ñí₁ dsa₂.

19 Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ca₂ne₅₄ lë₅ quió'₅ dsa₂, ¿'a₂ lia'₂
lé₂ le₃juá'₂ dsa₂ caun₂ ni₁ñí₁₂?

20 La₁ lë₅ ně₃, jui₁a₂ gué₃ la₂ lë₂ 'lióng₂ jma₃quén₅
a₂chei₂ quió'₅ dsa₂, caun₂ bá₄ ni₁ñí₁₂ lë₅.

21 Tsá₃ lë₂ le₃juá'₂ jme₁ne₁ dsa₂ tsí'₃ mi₂gu₂: "Tsá₃
'ne₂ 'nió'₅ quió₃." Ján₃ bá₄ le₂ně₅, tsá₃ lë₂ le₃juá'₂
mi₂dsí₅₄ tsí'₃ mi₂tag₅₄: "Tsá₃ 'nia'₂ 'nió'₅ quió₃."

22 Të₂le₃ 'ñio₅ gué₄ dsen₅₄ jui₁lia'₂ ja₁lín₂ dsa₂
a₂uan₅₄ quió'₅.

23 Jui₁lia'₂ a₂tén₅ quián₂ jniog₄ ja₁tsá₃ lín₄ quen₅,
lá₂ jniog₄, a₂jaun₂ bá₄ gué'₂ 'ñio₅ gué₄ dse₃ lio₂
jniog₄. Le₂jaun₂ bá₄ ján₃, jui₁lia'₂ ja₁tsá₃ lín₄ dsi₂ten₅₄
rë₂jníá₂ quián₂ jniog₄, ja₁le₂jaun₂ bá₄ gué'₂ jmo₂
jniog₄ 'í₁,

24 la₁ ja₁dsi₂ten₅₄ rë₂jníá₂ gué'₂ ně₃, tsá₃ lín₄
'nió'₅ lë₅ 'í₁. Le₂jaun₂ bá₄ ca₂jme₃'ñia₅ Diú₄ ni₁ñí₅,
a₂ca₂jme₃dsen₅₄ jui₁lia'₂ ja₁tsá₃ lín₄ dsen₅₄

25 ia₁jaun₂ tsá₃ lé₂ le₁dso'₅₄ ni₁ñí₅, tē₂le₃ jui₁dsian₂ bá₄ dsí₅ o₄quió'₄ riin'₅₄ le₂jain₂ le₂jain₂.

26 Chi₂jua'₂ cha₂ ja₁qui'₂ uig₅ quió'₅ dsa₂, ca₂le₃jé₃ gué₄ ja₁siá'₂ quió'₅ dsa₂ chain₂ uig₅ ján₃; chi₂jua'₂ cha₂ jui₁lia'₂ ja₁rë₂dsen₅₄ quió'₅ dsa₂, le₂në₅ bá₄ ján₃ lë₂'io'₂ ca₂le₂con₂ quió'₅ dsa₂.

27 Le₂në₅ bá₄ jui₁lia'₂ 'nia'₂ në₃: guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ caun₂ bá₄ ja₁téng'₄ ñí₄ Cristo; le₂jan'₂ le₂jan'₂ 'nia'₂, líng'₅ lia'₂ caun₂ ja₁tén₄ quió'₅.

28 Le₂në₅ bá₄ ján₃, jma₃quéñ₅ lë₅ bí₂ ma₂cuë₃ Diú₄ ma₂cuë'₃ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ i₂tén₅ guá'₅ quiáin₅. Jë₁le₂'uig₅₄ ca₂'iin₃ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅; jë₁ca₂të₂ tin₃, ca₂'iin₃ dsa₂ i₂'ë₂ jág₁ quiáin₅; jë₁ca₂të₂ 'nag'₂, dsa₂ i₂jme₂tag₅ líñ₅ të₅; ñó₅ jaun₂, dsa₂ i₂'io₅ bí₂ jmo₃ léi₄ juë'₂; dsa₂ i₂qui'₅₄ jmi₄ jme₃'lióin₂ dsa₂ dso'₅₄; dsa₂ i₂jme₂'o₅₄ jme₂'oin₅₄ riin'₅₄; ñó₅ jaun₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂cán₂ ne₄ jui₅; dsa₂ i₂dsia₅ 'lióng₂ ne₅₄ jág₁ jmei₅.

29 Jaun₂ në₃, ¿O₃ bá₄ ca₂le₃jín₃ líñ₅ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅ Te₁gui'₅₄? ¿O₃ bá₄ ca₂le₃jín₃ 'ë₂ jág₁ a₂ñii₂ cuë₅ Diú₄? ¿Lín'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jín₃ líñ₅ të₅ i₂jme₂tag₅? ¿O₃ bá₄ ca₂le₃jín₃ tin₂ jmo₃ léi₄ juë'₂?

30 ¿Lé₂ le₃jme₃'lió₂ ca₂le₃jín₃ jme₃'lióin₂ dsa₂ dso'₅₄? ¿O₃ bá₄ qui'₅₄ jmi₄ ca₂le₃jín₃ dsia₃ jág₁ jmei₅ siá'₂? ¿Ján₃ bá₄ lé₂ le₃juá'₂ ca₂le₃jín₃ 'e₂ jein₅ jág₁ jmei₅ jaun₂? Ma₁ tsá₃ le₂jaun₂.

31 Jmo₄ 'nia'₂ 'íñ₅ 'au'₂ jui₅bí₂ a₂dsen₅₄ gué₄.

La₁ a₂në₃ gué₄ 'ë₄ jniá₂ 'nia'₂ caun₂ jui₅ a₂dse₃ gué₄ líñ₃.

13

Jui₁lia'₂ a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄

1 Ju*i*₁'a₂ gué₃ la₂ ting₂ dsia₅₄ quian'₅₄ jág₁ jmei₅ quió'₅ dsa₂ mi₂güíg₃ ríng'₃, o₃ jág₁ jmei₅ quió'₅ ángeles ně₃, la₁ ně₁jua₂ tsá₃ jme₂'nióg₄ guë'₂ ríng'₃ ně₃, tsá₃ 'e₂ ta₁ jmo₃ a₂jmo₅ jniá₂ a₂dseng₃. Líng₅ ně₂jag₄ bá₄ caun₂ njí₁ tě₂bong₅ a₂lë₁i₂'ein₅₄, o₃ co₂'nió'₄ caun₂ ni₁njí₁ tó'₅ mi'₅₄ bá₄.

2 Ju*i*₁la₂ qui'₅₄ jniá₂ jmig₄ a₂'é₄ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, ju*i*₁la₂ guion₄ jniá₂ jág₁ ca'₅₄ a₂jme₁rë₂'ma₄ le₂jnjá₅, ján₃ bá₄ ju*i*₁la₂ njí'₂ dsí₃ jniá₂ ca₂le₃jé₃, ju*i*₁la₂ 'éng₂ 'njio₅ lín₃, ca₂lia₂ qui'₅₄ jniá₂ jmig₄ le₃jnjog'₅₄ ni₁má₂ ně₃, la₁ ně₁jua₂ tsá₃ jme₂'nióg₄ guë'₂ dsa₂ mi₂güíg₃ ríng'₃ ně₃, tsá₃ 'e₂ ta₁ jmo₃ co₂njí₂ quió₃ a₂jmo₂₃ a₂ting₂.

3 Ju*i*₁la₂ qui₂ca₂dsio'₄ jniá₂ 'e₂ a₂cha₂ quió₃, quió'₅ dsa₂ ti₂njé₂, o₁jnjia'₅₄ la₂ ca₂cuíng₃ ni₁njí₃ 'njio₃ a₂dsí'₂, tsá₃ 'e₂ ta₁ 'i₄ co₂njí₂ a₂jaun₂, ně₁jua₂ tsá₃ jme₂'nióg₄ guë'₂ dsa₂ mi₂güíg₃ ríng'₃.

4 Ju*i*₁lia'₂ dsa₂ i₂të₃dsón'₂ jme₂'nio₃ riñ'₅₄, juin'₂ dsí₅ líin₅; ton'₂ 'ua₁ dsí₅ ně₃; tsá₃ uig₅ dsí₅ quiain'₅₄ 'i₁jan₂, on₃ guë'₂ jmo₂₃ táin'₅ ja₁con₂ riñ'₅₄; on₃ guë'₂ jmo₂₃ róin₂ ně₃.

5 Tsá₃ jmo₂₃ a₂tsá₃ dsí₂ten₅₄ jmo₃ ja₁con₂ riñ'₅₄; tsá₃ 'no'₂ jmá'₃ lia'₂ con'₂ a₂dse₃ quió'₅ 'njog₅; tsá₃ con'₂ lë₁rë₂'nei₂, on₃ guë'₂ jmo₂₃ 'i₄ 'nei₂ dsí₅ ně₃.

6 Ju*i*₁lia'₂ dsa₂ i₂jme₂'nio₃ riñ'₅₄, tsá₃ jmo₂₃ tě₅ dsí₅ 'e₂ caun₂ 'lig'₅₄ ca₂jmo₃ i₂sián'₂, tě₂le₃ jmo₂₃ 'io'₂ ja₁con₂ jág₁ tí₅.

7 Ca₂le₃jé₃ bá₄ jlé₂; ca₂le₃jé₃ bá₄ a₂'ein₂ ja₁con₂ riñ'₅₄; ca₂le₃jé₃ bá₄ 'ín₂ dsí₅ a₂dsí₃njí₂ riñ'₅₄ caun₂ dse₃; ca₂le₃jé₃ bá₄ jmo₂₃ tió'₅ dsí₅, nau₂ tiá₂.

8 Tsá₃ líg'₂ jmig₄ dsian₅ a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄. Dsón'₂ bá₄já₅ jmig₄ jë₁tsá₃ ma₃'ein₂ 'é₂jág₁a₂ñíí₂ cuë₅ Diú₄, jë₁tsá₃ ma₃dsia₃ dsa₂ jág₁ jmei₅ siá'₂, jë₁dsi₃ñí₂ lejë₃ a₂ñi₅ dsa₂ niog₅ dsi₅₄.

9 Ia₁ tsá₃ rë₂'ñia₅ a₂ne₄ jniog₄, jaun₂ tsá₃ rë₂'ñia₅ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ a₂qui₂ 'é₅ jniog₄.

10 La₁ jë₁ma₂té₂ jmig₄ a₂le₃'ñia₅ le₃jë₃, jaun₂ guë₄ dsi₃'én₂ bá₄ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ rë₂'ñia₅ jaun₂.

11 Lia'₂ con'₂ jme₁lín₄ jniá₂ jan₂ chi'₂ bë'₅₄, jme₁dsia₅ jniá₂ jág₁ lia'₂ dsia₅ jan₂ chi'₂ bë'₅₄, jme₁dsi₂jiog₅ dsi₃ jniá₂, lia'₂ dsi₂jiog₅ dsi₅ jan₂ chi'₂ bë'₅₄, ján₃ guë'₂ jme₁qui₂ñí'₂ dsi₃, lia'₂ ñí'₂ dsi₅ jan₂ chi'₂ bë'₅₄; la₁ jme₁ca₂lín₃ jniá₂ dsa₂ juin'₂, ca₂dsia₃ jniá₂ cau₅ jë₂ a₂ca₂tín₂ quió'₅ chi'₂.

12 Le₂jaun₂ bá₄ lë₅ jui₁lia'₂ jmig₄ në₃: ne₂ jniog₄ në₂jag₄ bá₄ caun₂ ní₁'í₂ a₂jniá₂ lian₂. La₁ já₅ bá₄ jmig₄ a₂ne₅₄ jniog₄ dsi₁ne₁ lia'₂ lë₅. Rë₂në₃ në₃, tsá₃ rë₂'ñia₅ a₂cuíg₅ jniá₂; la₁ já₅ bá₄ jmig₄ ja₁le₃cuíg₅ lia'₂ rë₂'ñia₅, jui₁lia'₂ cuíg₅ ñiog₅ Diú₄ jniá₂.

13 Jaun₂ në₃, 'ní₅ a₂la₂ lë₂ a₂jiog₅ guë₄ uë₂: a₂'én₂ dsa₂; a₂'ín₂ dsi₅ dsa₂; a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄. La₁'ñio₅ lín₃ guë₄ dsen₅₄ a₂jaun₂ a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄.*

14

Jui₁lia'₂ a₂dsia₅ dsa₂jág₁ jmei₅ siá'₂

1 Quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂dsan₂ 'au'₂ jme₁'nió₄ 'nia'₂ ríng'₂, jaun₂ jmo₄ 'nia'₂ a₂'ín₅ 'au'₂ cuë₃ Diú₄ jui₅bí₂ a₂gu₂dsí₂, la₁ ja₂lín₃ guë₄ dsen₅₄ a₂lé₂ le₃'é'₄ 'nia'₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄.

* **13:13** 'Nio'₂ ja₁ton₅ Colosenses 3:14.

² Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ jmei₅ siá'₂, tsí'₅ Diú₄ bá₄, on₃jua'₅₄ dsa₂ mi₂güíg₃, ia₁ tsá₃ njág'₂. Jág₁ rë₂'ma₄ bá₄ dsia₂₃, të₂le₃ quió'₅ Jme₂dsí₂.

³ La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'ë₂ jág₁ tsí'₅ dsa₂ mi₂güíg₃, dsia₂₃ jág₁ a₂jme₃'o₅₄ a₂dsi₃cón₃ dsa₂ të₂le₃ quió'₅ jme₂dsí₂, cué'₅ bí₂ riin'₅₄, cué₂₃ lián'₂ dsí₅ ně₃.

⁴ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ jmei₅ siá'₂ ně₃, jnja'₅₄ jme₂oin₅₄ 'jniog₅ bá₄ a₂dsi₃cón₃, la₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'ë₂ jág₁ ně₃, jme₂'o₅₄ a₂qui₂dsi₃cón₃ guá'₅.

⁵ 'Nio₃ jniá₂ jua'₅₄ ta₁jín'₂ bá₄ 'nia'₂ ting'₅₄ a₂lé₂ le₃dsiá'₁ 'nia'₂ jág₁ jmei₅ siá'₂. La₁ ja₂lin₃ gué₄ dsen₅₄ jua'₅₄ 'ë₄ 'nia'₂ jág₁ a₂cué₅ Diú₄. Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'ë₂ jág₁, dsen₅₄ gué₄ lia'₂ con₂ gué₄ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ jmei₅ siá'₂, ně₁jua'₂ tsá₃ juá'₂ 'e₂ jein₅ jág₁, ia₁jaun₂ jme₃'o₅₄ a₂dsi₃cón₃ guá'₅.

⁶ Ně₃ ně₃, 'nia'₂ riñ'₅₄ jniog₄, jui₁la₂ ca₂dsióg₃ jniá₂ ja₁con₂ 'nia'₂, a₂jnja'₅₄ con₂ i₁dsia₃ jniá₂ jág₁ jmei₅ siá'₂, 'ë₂ bá₄ ta₁ tí₂ jág₁ jaun₂, ja₁con₂ 'nia'₂, ně₁jua'₂ tsá₃ i₂quian₅₄ caun₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, o₃ jág₁ a₂guion₅₄ jniá₂, o₃ a₂'ë₄ jniá₂, o₃ a₂jme₂tág₂ 'e₂?

⁷ Jui₁lia'₂ ní₁njí₁ a₂tsá₃ jme₂dsí₂ 'i₄, jui₁lia'₂ te₁flí₁, o₃ caun₂ tsi₁ton₅*'e₂, 'ë₂ bá₄ lia'₂ lé₂ le₃njí₅ dsa₂ chi₂jua'₂ 'e₂ son₅₄ jéi₂ dsa₂, o₃ tsá₅ 'e₂, chi₂jua'₂ tsá₃ jma₃quéñ₅ i₂'ein₅₄, cué₅ léi₄ 'a₂ lia'₂ dsó₅?

⁸ Le₂jaun₂ bá₄ jáñ₃ jui₁lia'₂ ne₄ 'nei₂. Ně₁jua'₂ tsá₃ ca₂né'₂ rë₂ i₂'ein₅₄ jéi₂ dsa₂ njí₁ trompeta, 'ë₂ein₂ bá₄ jmo₃ co₂jnja₅₄ quió'₅ a₂quiín₂ ne₄ 'nei₂?

⁹ Le₂ně₅ bá₄ lě₅ jui₁lia'₂ quian'₅₄ 'nia'₂ táng₃. Ně₁jua'₂ tsá₃ ca₂njág'₂ jág₁ a₂uë₂ mi₂'o₅₄ 'nia'₂, 'ë₂ bá₄ lia'₂ lé₂ le₃njí₅ dsa₂ 'e₂ juá'₂ 'nia'₂? ¡A₂lě₁qui₂dsi₃dsí₂ dsí₃'én₂ jág₁ jaun₂ quiáng'₂!

* **14:7** griego: kithara.

¹⁰ Mei' ₂ tsá ₃ 'lióng ₂ bá ₄ jág ₁ jmei ₅ cha ₂ mi ₂ güíg ₃; la ₁ tsá ₃ cha ₂ caun ₂ jua' ₅₄ tsá ₃ jág ₁ jein ₅.

¹¹ Ia ₁ jua' ₅₄ mei' ₂ gué ₃ jan ₂ dsa ₂ tság ₃ jniá ₂ quian' ₅₄ jág ₁ jmei ₅ quió' ₅ a ₂ tsá ₃ njí' ₂, co ₂ 'nió' ₄ dsi ₂ nau ₂ bá ₄ 'éi ₂ le ₃ ja ₁ con ₂ jniá ₂; le ₂ jaun ₂ bá ₄ jniá ₂ táng ₃, líng ₅ co ₂ 'nió' ₄ dsi ₂ nau ₂ le ₃ ja ₁ con ₂ 'éi ₂.

¹² Le ₂ ně ₅ bá ₄ lě ₅ jui ₁ lia' ₂ quian' ₅₄ 'nia' ₂ táng ₃. Ia ₁ a ₂ njí' ₄ lě ₃ 'ín ₅ 'au' ₂ 'nia' ₂ guéi' ₁ a ₂ ting' ₅₄ jui ₅ bí ₂ a ₂ gu ₂ dsí ₂, quen' ₂ 'nia' ₂ bí ₂ a ₂ dsí ₃ tsón' ₃ 'nia' ₂ quian' ₅₄ jui ₅ bí ₂ a ₂ jme ₂ 'o ₅₄ a ₂ dsí ₃ cóñ ₃ guá' ₅.

¹³ 'Uig ₅₄ jaun ₂, jui ₁ lia' ₂ i ₂ dsia ₅ jág ₁ jmei ₅ siá' ₂, jui ₁ mi ₁₂ ne ₄ Diú ₄ a ₂ lé ₂ le ₃ juá' ₂ 'e ₂ jein ₅ jág ₁ jaun ₂.

¹⁴ Jua' ₅₄ mei' ₂ gué ₃ mi ₅ jniá ₂ ne ₄ Diú ₄ quian' ₅₄ jág ₁ jmei ₅ siá' ₂, jme ₂ dsí ₂ quió ₃ bá ₄ chi ₂ lén' ₂ Diú ₄; la ₁ a ₂ njí' ₂ dsí ₃, tsá ₃ 'e ₂ ta ₁ jmo ₅.

¹⁵ ¿'A ₂ bá ₄ lia' ₂ jmo ₅₄ jniá ₂ jaun ₂ ně ₃? Ca ₂ ting ₂ bá ₄ chi ₁ leng' ₄ Diú ₄ jui ₅ jme ₂ dsí ₂ quió ₃, la ₁ ján ₃ bá ₄ ca ₂ ting ₂ chi ₁ leng' ₄ Diú ₄ a ₂ njí' ₂ dsí ₃ ně ₃. Le ₂ ně ₅ bá ₄ ján ₃, ca ₂ ting ₂ 'ë ₅₄ tě ₂ le ₃ jui ₅ jme ₂ dsí ₂ quió ₃, la ₁ ján ₃ bá ₄ ca ₂ ting ₂ 'ë ₅₄ a ₂ njí' ₂ dsí ₃ ně ₃.

¹⁶ Ia ₁ chi ₂ jua' ₂ jme ₂ juín' ₂ 'ne ₂ Diú ₄ jmá' ₃ tě ₂ le ₃ jui ₅ jme ₂ dsí ₂ quiáng' ₂, ¿'a ₂ bá ₄ lia' ₂ lé ₂, le ₃ quió' ₅ jui ₁ lia' ₂ jan ₂ dsa ₂ lě ₁ dsa ₂ i ₂ en ₅₄, i ₂ tsá ₃ njí' ₂? ¿'A ₂ lia' ₂ lé ₂ le ₃ juá' ₂ a ₂ méi ₃ jme ₁ cué' ₂ 'ne ₂ ti ₁ mag' ₄, chi ₂ jua' ₂ ján ₃ gué' ₂ tsá ₃ njí' ₅ 'e ₂ juá' ₂ 'ne ₂?

¹⁷ Dsón' ₂ bá ₄ jaun ₂ jlá' ₁ a ₂ cué' ₂ 'ne ₂ ti ₁ mag' ₄, la ₁ ia ₁ tsá ₃ jme ₂ 'o ₅₄ a ₂ jaun ₂ a ₂ dsí ₃ cóñ ₃ i ₂ sián' ₂.

¹⁸ Cué ₅ jniá ₂ ti ₁ mag' ₄ Diú ₄ ia ₁ a ₂ qui' ₅₄ jniá ₂ jmi ₄ le ₃ dsia ₅₄ gué ₄ jág ₁ jmei ₅ siá' ₂, lia' ₂ con' ₂ gué ₄ ca ₂ le ₃ jín' ₃ 'nia' ₂.

¹⁹ La ₁ jui ₁ lia' ₂ jme ₁ le ₁ njí' ₂ dsa ₂, ja ₂ lin ₃ gué ₄ 'nio ₃

juig₅₄ dsa₂ 'ŋjá₂ jon₄ jág₁ a₂ŋíg₂', ia₁jaun₂ lé₂ jme₁tin₅ i₂sián₂, lia₂ con₂ gué₄ a₂jme₁juig₅₄ dsa₂ guia₃ mei₅ jág₁ a₂tsá₃ 'ein₂ njí₂.

20 'Nia'₂ r̄in₅₄ jniog₄, tsá₃ ma₃jui₁dsi₂jiog₅ 'au'₂ 'nia'₂ jui₁lia₂ dsi₂jiog₅ dsí₅ i₂bë₅₄. Jmo₄ bá₄ a₂líng₅ i₂bë₅₄ të₂le₃ ja₁con₂ a₂'lig₅₄. La₁ jui₁qui₂le₂njí₂ 'au'₂ 'nia'₂ co₂'nió₄ dsa₂ can₅₄.

21 Juá'₂ bá₄ ne₄ Si₂:

Juig₅₄ jniá₂ dsa₂ juig₂ nación la₂
të₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ jmei₅ siá'₂,
le₃jui₅ mi₂'o₄ dsi₂nau₂ ně₃;
la₁ on₃ bá₄ gué₂ le₂jaun₂ jua'₅₄ a₂qui₃tón₂ dsa₂ jui₅
jág₁ quió₃,
juá'₂ Te₁gui'₅₄.[†]

22 Jaun₂ le₂ně₅ bá₄ lě₅ a₂dsia₅ dsa₂ jág₁ jmei₅ siá'₂. Quian'₅₄ jág₁ jmei₅ jaun₂ jáng₅ caun₂ léi₄ të₂le₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂, on₃jua'₅₄ rë'₂ le₃quió'₅ dsa₂ i₂'én₂. La₁ jui₁lia₂ jme₁'ě₂ dsa₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, jág₁ le₂jaun₂ ně₃ jáng₅ táng₃ caun₂ léi₄ le₃ja₁con₂ dsa₂ 'én₂ bá₄, on₃jua'₅₄ le₃ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂.

23 Jaun₂ le₂ně₅ bá₄, jme₁le₁njí₂ guá'₅, jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ca₂le₃jín₃ dsia₂₃ jág₁ jmei₅ siá'₂, ně₁jua'₂ tě₃je₄ jaun₂ ca₂dsi₃lén₂ jui₁lia₂ dsa₂ i₂tsá₃ lin₄ njí₅, o₃ i₂tsá₃ 'én₂ ně₃, čtsa₁ lé₂ le₃juá'₂ 'éi₂: "Dsa₂ njá₅ bá₄ ně₅ tion'₅₄", iin₃ 'nia'₂?

24 La₁ ně₁jua'₂ ca₂dsióg₃ jan₂ dsa₂ i₂tsá₃ ma₂'én₂, o₃ i₂tsá₃ lin₄ njí₅ 'e₂, tě₁lia₂ tion'₅₄ ca₂le₃jín₃ 'ě₂ jág₁ a₂ma₂cué₃ Diú₄, jaun₂ gué₄ le₃lí₄ dsí₅ 'ŋiog₅ 'a₂ lia₂ chain₂ le₃jniá₂ dsáu₁, co₂'nió₄ a₂con₂ 'í₁ jág₁ a₂nag₂₃ a₂'ě₂ dsa₂ tioin₅₄.

[†] **14:21** Isaías 28:11-12; Deuteronomio 28:49.

²⁵ Jaun₂ gué₄ le₃jniá₂ a₂rë₂'ma₄ jlë₅ a₂niog₅ dsí₅.
 Jaun₂ bá₄ chi₃jné₃ jme₃juín₂ Diú₄, ton₂ juá₂:
 "Të₃dsón₂ bá₄ 'en₅₄ Diú₄ jin₄ 'nia₂'".

Jmo₄ bá₄ 'nia₂ ca₂le₃jé₃, con₂ dsi₂ten₅₄, dse₃jniá₂

²⁶ ¿'E₂ bá₄ jaun₂ ně₃, rìn₅₄ jniog₄? Jë₁ma₂të₂
 rë₁tón₄ 'nia₂ long₂, le₂jan₂ le₂jan₂ 'nia₂ quian₅₄
 caun₂ salmo, o₃ caun₂ jág₁ a₂jme₂tág₂ 'nia₂, o₃
 caun₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, o₃ caun₂ jág₁ a₂juá₂
 quian₅₄ jág₁ jmei₅ siá₂, o₃ caun₂ jág₁ dsau₅ jui₁lia₂
 'e₂jein₅ jág₁ jaun₂; la₁ jui₁le₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂në₅ o₄quió₄
 a₂dsi₃cón₃ dsa₂ të₂le₃ quió₅ jme₂dsí₂.

²⁷ Jë₁ma₂të₂ rë₁dsia₃ 'ein₂ dsia₃ jág₁ jmei₅ siá₂,
 jui₁dsia₁₂ on₃, chi₂jua₂ njí₄ lë₃ ca₂jué₃, ún₂ jniá₄, të₃
 qui₂jáin₃, jaun₂ 'nió₅ le₃chan₂ jan₂ i₂juá₂ 'e₂ jein₅
 jág₁ jaun₂.

²⁸ La₁ në₁jua₂ tsá₃ 'ein₂ chan₂ i₂lé₂ le₃juá₂ 'e₂
 jein₅ jág₁ jaun₂, co₂dsia₅ jui₁jmo₁₂ tei₄ dsi₂néi₂ guá₅,
 jui₁dsia₁₂ të₂dsí₅ 'njog₅, jui₁chi₂léin₄ Diú₄.

²⁹ Le₂në₅ bá₄ ján₃ jui₁lia₂ i₂'é₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅
 Diú₄: jui₁jua₅₄ on₃-ún₂, la₁ ma₂tion₅₄ i₂sián₂ i₂con₂
 'í₁.

³⁰ La₁ në₁jua₂ ca₂jme₃jnia₅ Diú₄ caun₂ jág₁ ne₄
 jan₂ i₂guá₅ jé₄ le₁njí₂ dsa₂ jaun₂, jui₁jmo₅₄ i₂le₂'ui₅₄
 'éi₂ tei₄.

³¹ Ia₁ lé₂ le₃'é₄ ca₂le₃jín₃ 'nia₂ jág₁ të₃ qui₂jáng₃,
 ia₁jaun₂ ca₂le₃jín₃ qui₃le₃tiín₂, gue₃ lián₂ dsí₅ ján₃.

³² Ca₂tín₂ dsa₂ i₂'é₂ jág₁ a₂cuë₅ Diú₄ a₂qui₅₄ jmi₄
 jme₃'uáin₂ jme₂dsí₂ quió₅.

³³ Ia₁ jmo₅ Diú₄ a₂'ei₅ tei₄, on₃jua₅₄ rë₂ a₂gó₂.

Jui₁lia₂ lë₅ ca₂le₃jé₃ ja₁njí₂ dsa₂ rìn₅₄ jniog₄,[‡]

[‡] 14:33 lit. "dsa₂ jnió₅."

34 ca₂tín₂ bá₄ dsa₂ mí₂ jmo₃ tei₄ dsi₂néi₂ guá'₅. Tsá₃ 'í₄ 'éi'₃ táun₂ jág₁, të₂le₃ ca₂tíin₂ nag₃ gau₂ bá₄, jui₁lia₂ juá'₂ Si₂ 'Éi'₃.

35 Chi₂jua'₂ 'e₂ 'nio₃ le₃ñi₅, ca₂tíin₂ ñíi'₃ dsi₂i₂gu₂ guioin₅₄, dsi₂néi₂ quió'₅. Ia₁ caun₂ o₂gui'₃ jaun₂, jua'₅₄ mei'₂ gué₃ dsa₂ mí₂ táun₂ jág₁ dsi₂néi₂ guá'₅.

36 ¿O₃ bá₄ ca₂rë₃lióg₃ jág₁ quió'₅ Diú₄ja₁con'₂ 'nia'₂? ¿O₃ bá₄ jmá'₃ lia'₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ ca₂dsióg₃ jág₁ dse₃?

37 Chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ i₂lin₂ líin₅ jan₂ i₂'é₂ jág₁ a₂cuë₅ Diú₄, o₃ i₂'io₅ a₂tíin₂ caun₂ jui₅bí₂ a₂gu₂dsí₂, jui₁le₂ñi₅ bá₄ rë₂jiá₃ jág₁ a₂tó'₅ jniá₂ ne₄ si₂ la₂ a₂juíg₂ jniá₂ 'nia'₂, co₂në₅ lë₅ 'éi'₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ bá₄.

38 Chi₂jua'₂ chan₂ gué'₂ i₂tsá₃ tón'₂ jui₅ jág₁ në₅, tsá₃ ton'₅₄ 'nia'₂ jui₅ dsa₂ 'éi₂. §

39 Le₂në₅ bá₄ jaun₂ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂lé₂ le₃'é'₄ 'nia'₂ jág₁ dse₃ a₂já₅ le₃ja₁con₂ Diú₄. Tsá₃ jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ cué'₁ 'nia'₂ jmi₄ a₂dsia₃ dsa₂ jág₁ jmei₅ siá'₂.

40 La₁ia₁ jmo₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ lia'₂ con'₂ dsi₂ten₅₄, lia'₂ con'₂ lë₅ ca₂tíin₂ jmo₃ le₂jain₂ le₂jain₂.

15

Jui₁lia'₂ a₂cajen'₅₄ Cristo

1 Në₃ në₃ rin'₅₄ jniog₄, jmo₅ jniá₂ a₂dsiog'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ jág₁ dse₃ a₂ma₂ca₂'é₃ jniá₂ jin'₄ 'nia'₂, a₂ma₂ca₂gue'₅₄ 'nia'₂, a₂tión'₂ 'nia'₂ tiá₂.

2 Të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃ la₂ bá₄ a₂lión'₂ 'nia'₂, chi₂jua'₂ chan'₅₄ 'nia'₂ tiá₂ jág₁ a₂ma₂ca₂'é₃ jniá₂

§ **14:38** A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ juá'₂: "Chi₂jua'₂ chan₂ gué'₂ i₂tsá₃ tón'₂ jui₅ jág₁ në₅, tsá₃ lë₅ jui₁tioin'₅₄ jui₅ gué'₂ jaun₂."

'nia'. Chi₂jua'₂ tsá₃ le₂jaun₂ ně₃, tsá₃ ta₁ tí₄
a₂ma₂ca₂rë₃'én'₂ 'nia'.

³ Jë₁le₂'uig₅₄ juá'₅, ca₂jáng'₃ jniá₂ jág₁ a₂ma₂ca₂ñj₂
jniá₂: a₂ca₂jon₃ I₂rë₂'ín₁ quián₅ Diú₄ 'uig₅₄ dsáu₁
jniog₄, lia'₂ con'₂ lë₅ juá'₂ ne₄ Si₂;

⁴ a₂ca₂'ó₂ dsa₂, a₂ca₂jein'₅₄ táng₃ ja₁ñáu'₄ 'ní₅ jmíg₄,
lia'₂ con'₂ lë₅ juá'₂ ne₄ Si₂ bá₄ ján₃;

⁵ a₂ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄ Pe₄;* jaun₂ gué₄
ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄ chi'₂ dsí₂guia₃-tí_n₂.

⁶ Cang₂ jaun₂, ca₂jág₂ co₂nio₄ lë₅ gué₄ ca₂jau₅₄
mei₅ dsa₂ rín'₅₄ jniog₄; mei'₂ tsá₃ ca₂le₃jín₃ bá₄ dsa₂
i₂ca₂jág₂ 'éi₂ chain₂ bá₄ gué₄ jmíg₄ ně₃, o₁jnjia'₅₄ la₂
ma₂dsan₃, i₂lin₅₄.

⁷ Cang₂ jaun₂, ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄ Jacobo, ñó₅ jaun₂
ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅.

⁸ Jë₁ca₂tó'₂ gué₄ ně₃ ca₂jme₃jniai₂₃ ne₃ jniá₂,
o₁jnjia'₅₄ jme₁lín₄ jniá₂ ně₂jag₄ bá₄ jan₂ i₂tsá₃ dse₃
ca₂rë₃chán₃.

⁹ Ia₁ lín₅ jniá₂ i₂'uín₃ gué₄ juí₁lia'₂ con'₂ gué₄
ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅, ca₂lia'₂ jnjia'₅₄ tsá₃
ca₂tíng₂ a₂quiong₃ dsa₂ a₂líng₅ i₂chen₄ quiáin₅. Ia₁
qui₂ca₂co₃'éng₃ dsa₂ 'én₂ le₂jnjá₅.

¹⁰ La₁ 'uig₅₄ ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ bá₄ Diú₄, lín₅ jniá₂
'e₂ líng₅; jaun₂ juí₁lia'₂ a₂ca₂dsia₃ Diú₄ dse₃ dsí₅
ja₁cong₂, tsá₃ lë₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ tí₄. La₁ 'ñjo₅ lín₃
gué₄ ma₂jmo₃ jniá₂ ta₁ lia'₂ con'₂ gué₄ ca₂le₃jín₃
i₂chen₄ quiáin₅; ton'₂ on₃jua'₅₄ ca₂jmo₃ jniá₂
'ñjo₃, a₂ma₂ca₂jme₃quiong'₅₄ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄ bá₄
ma₂guio₃.

* 15:5 griego: Cefas.

11 La₁ tsá₃ a₂lě₅ jaun₂ jua'₅₄ jniá₂, o₃ 'éi₂ 'e₂ ma₂jmo₃, la₁ caun₂ jág₁ la₂ bá₄ ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ 'é₅. Jág₁ në₅ bá₄ a₂ma₂ca₂nei'₂ ca₂rë₃'én'₂ guë'₂ 'nia'₂.

Jui₁lia'₂ a₂já₅ caun₂jmig₄ a₂jen'₅₄ 'lag₄

12 La₁ chi₂jua'₂ ma₂qui₂rë₂'é₂ jág₁ a₂ca₂jen'₅₄ bá₄ Cristo a₂jme₁rë₂liin₅₄, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lë₅ a₂juá'₂ 'nia'₂ i₂lin₅₄ a₂tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄?

13 Në₃ në₃, chi₂jua'₂ tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, jaun₂ ca₂lia'₂ jnia'₅₄ Cristo tsá₃ rë₂jen'₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂;

14 jaun₂ chi₂jua'₂ tsá₃ ca₂jen'₅₄ guë'₂ Cristo, le₃jua'₅₄ tsá₃ ma₃'e₂ ta₁ tí₄ jág₁ a₂'é₅ jnia'₅₄, jaun₂ tsá₃ ta₁ tí₄ a₂'én'₂ 'nia'₂.

15 Chi₂jua'₂ le₂në₅, jnia'₅₄ në₃ ma₂ja₂náu₅ jag'₅₄ 'nia'₂ a₂lág₅ dsa₂ të₂jín₁, tsá₃ tí₅ jág₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂'ín₅ jnia'₅₄ Diú₄. Ia₁ ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ 'ín₅ Diú₄, a₂ca₂jme₃jein'₅₄ Cristo i₂tsá₃ rë₂jen'₅₄ chi₂jua'₂ tsá₃ dsau₅ jág₁ në₃ a₂jen'₅₄ 'lag₄.

16 Chi₂jua'₂ le₂jaun₂ tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, le₂jaun₂ guë'₂ ján₃, on₃ guë'₂ Cristo 'ñiog₅ ca₂jein'₅₄ në₃;

17 në₁tsá₃ guë'₂ ca₂jen'₅₄ 'éi₂, tsá₃ 'e₂ ta₁jmo₃ a₂'én'₂ 'nia'₂ le₃quió'₅ në₃, jaun₂ lia'₂ ma₂le₁cán'₄ jaun₂ bá₄ 'nia'₂ dsáu'₂ në₃.

18 Ján₃ guë'₂ le₂jaun₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂dsan₃ le₃quió'₅ Cristo, i₂rë₂'én₄ bá₄ 'éi₂, chi₂jua'₂ le₂jaun₂.

19 Jaun₂jniog₄ në₃, chi₂jua'₂ a₂jnia'₅₄ 'ín₂dsí₅jniog₄ le₃quió'₅ Cristo jui₁lia'₂ jmig₄ të₁lia'₂ chong₂ la₂, 'e₂ guë₄ juíg₂jniog₄ con₂ guë₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂.

20 La₁ a₂të₃dsón'₂ bá₄ dsau₅ a₂ca₂jen'₅₄ Cristo a₂jme₁rë₂liin₅₄; líin₅ co₂'nió'₄ míg₂ le₂'uig₅₄ a₂'ag₅ a₂ro'₂ dsa₂, ia₁ líin₅ i₂le₂'uig₅₄ i₂ca₂jen'₅₄ jín₄ dsa₂ i₂ma₂dsan₃.

21 Le₂jaun₂ bá₄, jui₁lia'₂ 'uig₅₄ quió'₅ jan₂ dsa₂ ca₂í₃ 'mú₃ mi₂güíg₃, ján₃ bá₄ 'uig₅₄ quió'₅ jan₂ dsa₂ ca₂rë₃lióg₃ a₂jen'₅₄ 'lag₄.

22 Ia₁ jui₁lia'₂ lë₅ a₂dsan₂ ca₂le₃jín₃ ia₁ a₂lín₅ tsi₁jon₂ Adán, ján₃ bá₄ le₂në₅ le₃chan₂ ca₂le₃jín₃ ia₁ a₂lín₅ i₂quián₅ Cristo,

23 la₁ia₁ le₂jan₂ le₂jan₂ bá₄ 'a₂ lia'₂ lë₅ niog₅ tiin₃: Cristo le₂'uig₅₄, co₂'nió'₄ jon₂ le₂ne₁ a₂ráu₃; jaun₂ güé₄ 'éi₂, dsa₂ quián₅ Cristo, jë₁ma₂të₂ rë₁guain'₂, ja₃te₅₄ 'éi₂ të₂le₃ ja₁coin₂.

24 Jaun₂ gué₄ në₃, jiá₃ jmig₄ jë₁dsian₅ ca₂le₃jé₃, jë₁ma₂të₂ rë₁jáng'₃ ta₁ a₂lín₅ a₂goin₂, ne₄ Diú₄ Jmei₂, cang₂ jë₁ma₂ca₂'éin₂ ca₂le₃jé₃ 'éi'₃, ca₂le₃jín₃ dsi₂tan₅₄, ca₂le₃jé₃ jui₅bí₂.

25 Ia₁ tion₅₄ bá₄ ca₂tín₂ 'éi₂ goin₂, ca₂lia'₂ ca₂të₂ jmig₄ i₁guián₃ Diú₄ o₄tag₁₂ ca₂le₃jín₃ i₂'iog₅₄.

26 Ia₁ i₂jë₁ca₂tó₂ i₂'iog₅₄ i₂dsi₃'én₂, 'mú₃ bá₄ jaun₂.

27 Ia₁ Diú₄ bá₄ "ma₂ca₂guiog'₃ o₄tag₄ 'éi₂ ca₂le₃jé₃ jui₅bí₂."[†] Në₃ në₃, jui₁lia'₂ jme₁juá'₂ Si₂ a₂ca₂guiog'₃ ca₂le₃jé₃, jaun₂ ñág'₂ rë₂jiá₃, tsá₃ quen'₅₄ Diú₄ ñiog₅ jín₄ dsa₂ i₂le₁gan'₅₄ o₄tag₄ Cristo, ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂guiog'₃.

28 Jë₁ma₂ca₂dsióg₃ jmig₄ jaun₂ a₂niog₅ ca₂le₃jé₃ o₄gú₃ Ja₁ñi'₅₄, jaun₂ gué₄ në₃ 'ñiog₅ Ja₁ñi'₅₄ jiin'₂ táng₃ o₄gú₃ i₂ca₂guiog'₃ 'éi₂, ia₁jaun₂ lén₂ Diú₄ juig₅₄ ca₂le₃jé₃, ne₄ ca₂le₃jé₃.

29 Në₃ në₃, në₁jua'₂ tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, ¿'e₂ gué'₂ jmo₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jñó₂ jmig₂ o₄quió'₄ 'éi₂? Chi₂jua'₂ dsón'₂ rë'₂ dsau₅ a₂tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, ¿'e₂ gué'₂ lë₃ jñó₂ dsa₂ jmig₂ o₄quió'₄?

[†] **15:27** Salmo 8:6.

³⁰ Ju_ilia' ₂ jnia' ₅₄ ně₃, ġ'e₂ bá₄ ta₁ jmo₃ i₁nio₄ jnia' ₅₄ e_{i5} gau₂ co₂tan₅₄?

³¹ Le₂o₃ jmig₄ bá₄ gue₅ jniá₂ 'mú₃. Dsón' ₂ bá₄ jaun₂, rín₅₄ jniog₄, ju_ilia' ₂ dsón' ₂ bá₄ jmo₅ jniá₂ táng' ₅ o₄quián' ₂ 'nia' ₂ i₂'én₂ le₃quió' ₅ Cristo Jesú_s, Te₁gui' ₅₄ quián₂ jniog₂.

³² Chi₂jua' ₂ ca₂quín' ₂ jniá₂ quian' ₅₄ dsa₂ tsau₂ dsí₅ i₂chan₂ juig₂ Efeso, con' ₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ dsa₂ mi₂güíg₃, ġ'e₂ a₂dsí₂ quió₃? Chi₂jua' ₂ dsau₅ jaun₂ a₂tsá₃ jen' ₅₄ 'lag₄,

ju_ique₅₄ ju_i'en' ₅₄ jniog₄,
ia₁ con' ₂ tsá₃ njó₅ ně₁jua' ₂
ca₂dsau₃ bá₄ ju_ila₂ 'ióg₃,‡

³³ Jaun₂ juíg₂ jniá₂ 'nia' ₂, tsá₃ lë₁jme₁gan₅ 'nia' ₂ 'au' ₂. Tsá₃ i₂jmo₂ 'nia' ₂ ju_ilia' ₂ juá' ₂ caun₂ jág₁ a₂cha₂: "Ju_ilia' ₂ dsa₂ i₂jme₂quian' ₅₄ dsa₂ i₂con' ₂ lë₁lin₄, dsí₃'én₂ tag₄ a₂dse₃ a₂'io₂₃."

³⁴ Jaun₂ juá' ₅ jniá₂, jme₁jnio₂ 'nia' ₂ ne' ₅₄, jen' ₅₄ táng₃ 'nia' ₂ ju_ico₂dsau₅, tsá₃ ma₃'nau₂ 'nia' ₂ dso₄. Ia₁ i₂chan₂ bá₄ i₂lin₅₄ 'nia' ₂ i₂tsá₃ cuin₅ Diú₄. Juá' ₅ jniá₂ le₂ně₅ ia₁jaun₂ cán' ₁ 'nia' ₂ ca₂la₂ o₂guí' ₃.

'A₂ lia' ₂ lé₂ a₂jen' ₅₄ táng₃ 'lag₄

³⁵ Chan₂ bá₄ i₂le₃njag₃: "ġ'A₂ bá₄ lia' ₂ lë₅ jaun₂ a₂jen' ₅₄ 'lag₄? ġ'A₂ lia' ₂ líin₅, 'a₂ lia' ₂ lë₅ ni₁ñi₁₂ jé₁ma₂ja₂lein₃?"

³⁶ ¡Caun₂ jág₁ co₄ bá₄ ně₅! Ia₁ ju_ilia' ₂ jme₁jne₅ dsa₂ e₂ jon₂ jne₂₃, tsá₃ 'ia₂ jua' ₅₄ tsá₃ dsí₃'én₂ jon₂ a₂dsí₂jnia₄.

³⁷ Ia₁ ju_ilia' ₂ jme₁jan' ₂ 'e₂ jan' ₂, on₃jua' ₅₄ a₂jan' ₂ tag₄ a₂lé₂ cang₂. Le₂jaun₂ lë₅ ju_ilia' ₂ cui₂,§ ju_i'e₂

‡ 15:32 Isaías 22:13. § 15:37 lit. "trigo."

gué₃ jon₂ siá'₂ ján₃.

³⁸ Le₂jaun₂ bá₄ jmo₅ Diú₄: cuë₂₃ cho'₅₄ lia'₂ con'₂ lě₅ 'ňio₂ dsí₅; lia'₂ ca₂ne₅₄ míg₂ 'io₂₃ cho'₅₄ con'₂ a₂ca₂tíin₂.

³⁹ Le₂jaun₂ bá₄ lě₅ quian'₅₄ jui₁lia'₂ ni₁ňí₅: tsá₃ le₃jé₃ lě₅ co₂rë₂. Jma₃quéén₅ bá₄ lě₅ ni₁ňí₁ dsa₂ mi₂güíg₃, quian'₅₄ ni₁ňí₁ já'₂ náu₂, jui₁lia'₂ quió'₅ i₁tan₅; jui₁lia'₂ gué'₂ quió'₅ i₁ju₁ ján₃.

⁴⁰ Le₂në₅ bá₄ lě₅ jui₁lia'₂ a₂cha₂ guei'₅₄ mi₂güíg₃, quian'₅₄ a₂cha₂ ne₄ gua'₅₄ 'uë₃. Tsá₃ co₂rë₂ jlá'₁ tág₅ a₂cha₂ guei'₅₄ quian'₅₄ a₂jlá'₁ a₂cha₂ ne₄ gua'₅₄ 'uë₃.

⁴¹ Le₂në₅ bá₄ siá'₂ tág₅ quió'₅ 'iog₂, quian'₅₄ tsí'₂, quian'₅₄ gué'₂ nei₅ táng₃. Ján'₃ bá₄ siá'₂ tág₅ nei₅ jé₄ rin'₅₄.

⁴² Le₂në₅ bá₄ gué'₂ niog₅ lé₂ quian'₅₄ dsa₂, jé₁ma₂ca₂jein'₅₄. Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ňí₅ a₂niog₅ siá'₃; jaun₂ jen'₅₄ táng₃ caun₂ a₂tsá₃ ton₅ jmíg₄ siá'₃.

⁴³ Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ňí₅ co₂'nió'₄ a₂lě₅ o₂guí'₃; jaun₂ náu₃ caun₂ ni₁ňí₅ jlá'₁. Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ňí₅ 'uan₅₄; la₁ jen'₅₄ táng₃ caun₂ a₂bén₂.

⁴⁴ Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ňí₅ a₂lě₅ a₂ca₂tíin₂ gua'₅₄ 'uë₃ la₂; jaun₂ gué₄ jen'₅₄ táng₃ caun₂ ni₁ňí₅ a₂gu₂dsí₂.

⁴⁵ Jaun₂ bá₄ lě₃ chi₁ton₅ ne₄ Si₂: "Ca₂lin₃ Adán le₂'uíg₅₄ jan₂ dsa₂ i₂'i₄ jme₂dsí₂."[†] La₁ i₂lin₅ Adán i₂co₂'nió'₄ jé₁ca₂tó'₂ gué'₂ ně₃, ca₂lin₃ jan₂ jme₂dsí₂ i₂to'₂ jme₂dsí₂ jniog₄.

⁴⁶ La₁ on₃hua'₅₄ jme₂dsí₂ ca₂gua₃ de'₂ le₂'uig₅₄. A₂ca₂tíin₂ gua'₅₄ 'uë₃ bá₄ ca₂lě₃ le₂'uig₅₄; cang₂ jaun₂ ca₂gua₃ a₂gu₂dsí₂.

* ^{15:41} Co₂'nió'₄ le₃hua'₅₄, cosa a₂tsá₃ 'i₄ jme₂dsí₂, a₂ca₂jmo₃ Diú₄. 'Nio'₂ ja₁ton₅ Salmo 8:3; Romanos 1:25. † ^{15:45} Génesis 2:7.

47 Dsa₂ i₂le₂ne₁ 'éi₂ jme₁lín₄ quian'₅₄ ti₁gua'₅₄ quió'₅ uë₃ la₂; i₂jë₁ca₂të₂ on₃ dsa₂ në₃, i₂ca₂já₃ guei'₅₄ i₂juíg₃ bá₄ 'éi₂.

48 Ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂chan₂ ne₄ gua'₅₄ 'uë₃, líin₅ juília'₂ jme₁lín₄ dsa₂ i₂ca₂lin₃ quian'₅₄ ti₁gua'₅₄ 'éi₂; ján₃ bá₄ le₂jaun₂ líin₅ dsa₂ i₂tin₅ guei'₅₄ i₂juíg₃, juília'₂ líin₅ i₂ca₂já₃ guei'₅₄ i₂juíg₃.

49 Juília'₂ quióng₂ jniog₄ quió'₅ dsa₂ i₂ca₂lin₃ quian'₅₄ ti₁gua'₅₄ 'éi₂, ján₃ bá₄ le₂në₅ quiong₅₄[‡] jniog₄ lia'₂ jniá₂ i₂ca₂sión₃ guei'₅₄ i₂juíg₃.

50 Juíg₂ jniá₂ 'nia'₂, rìn'₅₄ jniog₄, tsá₃ ca₂tin₂ dsa₂ i₂quian₅ mu₅-ñí₅ ja₁gon₂ Diú₄; on₃ guë'₂ ca₂tin₂ juília'₂ a₂siá'₃, caun₂ ja₁tsá₃ ton₅ jmig₄ siá'₃.

51 Nei₂ 'nia'₂. La₂ 'é₄ jniá₂ caun₂ jág₁ a₂jme₁rë₂'ma₄ le₂jníá₅: tsá₃ dsióg₃ ca₂le₃jág₃. La₁ ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄ le₃tság₃,

52 con'₂ tiá₂, në₂jag₄ bá₄ a₂méi'₂ dsa₂ co₂ráun₂ jme₁ne₁₂, jë₁ma₂i₁'ein₅₄ ñí₂ trompeta jë₁ca₂tó'₂. Ia₁ dsi₃'ein₅₄ ñí₁ trompeta, jaun₂ guë₄ jen'₅₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂ma₂dsan₃, jaun₂ guë₄ o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ ma₃dsiáin₃. Jaun₂ jniog₄ ca₂le₃jág₃ në₃, qui₂le₃tság₃.

53 Ia₁ ca₂tin₂ quí'₃ a₂siá'₃ quian'₅₄ caun₂ a₂tsá₃ siá'₃; a₂quí'₃ a₂jón₂ quian'₅₄ caun₂ a₂tsá₃ líg'₂ jmig₄ jón₂.

54 Jë₁ma₂qui'₂ ni₁ñí₅ a₂siá'₃ la₂ quian'₅₄ a₂tsá₃ siá'₃, jë₁ma₂qui'₂ ni₁ñí₅ a₂jón₂ la₂ quian'₅₄ a₂tsá₃ líg'₂ jón₂, jaun₂ guë₄ le₃ti₃ jág₁ la₂ a₂atio'₅₄ ne₄ Si₂:

Co₂dsia₅ ca₂lí'₃ co₂ñei'₅₄ Te₁gui'₅₄ ne₄ 'mú₃, §

55 ¿A₂já'₄ bá₄ ñó₅ a₂jme₁lén'₂ 'ne₂, 'mú₃?

cuador' ₂ bá₄ ca₂lë₃, 'ne₂ 'mú₃,
quian'₅₄ uig₅ a₂jme₁'ág'₁ jnia'₅₄?*

⁵⁶ Né₃ ně₃, jui₁lia'₂ uig₅ a₂jme₁'ág'₁ 'mú₃ jniog₄, dsáu₁
bá₄ jniog₄ jaun₂; jui₁lia'₂ bí₂ a₂io₅ dsáu₁ jniog₄, Si₂
'Éi'₃ bá₄ jaun₂.

⁵⁷ ¡La₁ ti₁'mag'₄ Diú₄ i₂cuë₅ bí₂ a₂lág₂ jniog₄ tē₂le₃
quian'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂ jniog₄!

⁵⁸ Jaun₂ lë₃, 'nia'₂ rīn'₅₄ jniog₄, i₂'nióg₃ guë₄ lin₃,
nau₂ bá₄ 'nia'₂ tiá₂, tsá₂ cuíñ₅ 'nia'₂ jmig₄ jua'₅₄
'ein₂ guë₃ jnióg'₂ 'nia'₂ cau₅; jui₁dsi₂tsón'₃ bá₄ 'nia'₂
quian'₅₄ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Ia₁ ma₂ñi'₅₄ bá₄ 'nia'₂
tsá₃ lë₅ jua'₅₄ a₂lë₁jmo'₂ can'₂ 'nia'₂ ta₁ le₃quió'₅
Te₁gui'₅₄.

16

Ca₂cág'₃ cu₄ a₂jme₃'oin₅₄ rīn'₅₄

¹ Né₃ ně₃, tē₂le₃ quió'₅ guë'₂ cu₄ a₂cag'₄ 'nia'₂
jme₁'ong'₁ rīn'₅₄ i₂'én₂,* le₂jaun₂ bá₄ jmo₄ 'nia'₂ jáñ₃
con'₂ lë₅ jág₁ ma₂cuë₃ jniá₂ guá'₅ i₂chan₂ 'uë₃ Galacia.

² Le₂caun₂ do₂mei₅₄,† ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ le₂jang'₂
le₂jang'₂ cáu'₁ ca₂la₂ 'a₂ con'₂ tí₅ ca₂ling'₃. A₂jaun₂
con'₂ quiog₂ 'ma₄ 'nia'₂, ma₂lë₅ co₂jnia₅₄ ia₁jaun₂ tsá₃
lë₅ jua'₅₄ jaun₂ guë₄ cag'₅₄ 'nia'₂ jë₁ma₂dsióg₃ jniá₂.

³ Jaun₂ bá₄, jë₁ma₂të₂ rë₁dsióg₄ jniá₂, jaun₂
le₃chen₄ dsa₂ rīn'₅₄ i₂'ín'₄ 'nia'₂ guiong'₅₄, dsi₃lén₂
'éi₂ juig₂ Jerusalén quian₅ caun₂ si₂ a₂lé₂. Jaun₂ 'éi₂

* **15:55** o₃, “cuador' bá₄ ca₂lë₃, 'ne₂ 'mú₃, quian'₅₄ uig₅ a₂jme₁'ág'₁ jnia'₅₄?*
¿A₂já'₄ bá₄ ñó₅ a₂jme₁lén'₂ 'ne₂, tau₂ 'ñio₅?*” Oseas 13:14. * **16:1** lit.
“dsa₂ jnió₅.” † **16:2** lit. “jmig₄ le₂uig₅₄ quió'₅ semana.”

bá₄ cán₂ cu₄ quián'₂ 'nia'₂ a₂cag'₅₄ në₅ a₂jme₁'ong'₁ rìn'₅₄ ja₁jaun₂.

⁴ Në₁jua'₂ dsi₂ten₅₄ guë'₂ nei₅₄ 'ñjío₃ në₃, jme₃quiong'₅₄ 'éi₂.

Jmo₅ Pa₄ co₂jña₅₄ a₂'í_jui₅

⁵ Jë₁ma₂të₂ rë₁nei₅₄ i₁ñjig₁₂ le₂tan₅₄ 'uë₃ Macedonia, jaun₂ guë₄ dsióg₄ ja₁con'₂ 'nia'₂.

⁶ Con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁ca₂jan₄ ca₂la₂ uë₂, o₃ në₁ca₂lë₃ ñjig₅ le₂tan₅₄ jein₂ güíg₂ quian'₅₄ 'nia'₂, ia₁jaun₂ lé₂ tsag'₅₄ 'nia'₂ jui₅ chi₂jua'₂ ja₁ca₂tín₂ jniá₂ nei₅₄.

⁷ Ia₁ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ nei₅₄ të₂në₃, jua'₅₄ con'₂ ca₂ñjig₅ bá₄ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂. Jaun₂ 'í₂ bá₄ dsi₃ jniá₂ i₁jña₁₂ ca₂la₂ uë₂ quian'₅₄ 'nia'₂, në₁jua'₂ ca₂cuë₃ Te₁gui'₅₄ jmi₄.

⁸ La₁ i₁jña₁ jniá₂ juíg₂ Efeso ca₂lia'₂ ca₂të₂ Jmig₄ Të₂láu₃-guiá₂.

⁹ Ia₁ 'ñio₅ bá₄ cuíñ₅ jmi₄ rë₂na₄ jui₅ lé₂ le₃i₁jmo₃ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄, a₂léi₄ a₂të₃dsi₅₄ dsón'₂; ton'₂ le₂jaun₂ bá₄ juíñ₅ dsa₂ i₂náu₃ 'io'₅₄ táng₃.

¹⁰ Në₁jua'₂ ca₂dsiög₃ Timoteo rìn'₅₄ jniog₄, jag₄ 'nia'₂ jaun₂, jaun₂ tsá₃ lë₅ jua'₅₄ a₂gó'₅ 'ein₅₄ jë₄ quián'₂ 'nia'₂, ia₁ma₂já₅ 'éi₂ jmo₂₃ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄, jui₁lia'₂ jniá₂ ján₃.

¹¹ Jaun₂ tsá₃ jmó'₂ 'nia'₂ 'au'₂ jua'₅₄ tsá₃ 'e₂ quein₅. Të₂le₃ chéin'₂ 'nia'₂ jui₅ a₂'ag₃ tei₄ dsí₅, ia₁jaun₂ jiá₃ ja₃jag₅₄ jniá₂. Ia₁ chi₁jain₁₂ jniá₂ quian'₅₄ rìn'₅₄ jniog₄.

¹² Në₃ në₃, jui₁lia'₂ Apolos rìn'₅₄ jniog₄, jme₁chi₂quiain₅₄ jniá₂ jmi₄ a₂dsó₃ quiain'₅₄ rìn'₅₄ jniog₄ dsí₁jíin₁₂ 'nia'₂. Co₂dsia₅ tsá₃ ca₂lë₃ dsí₅ dsó₃ rë₂në₃, la₁ në₅ bá₄ dsióg₄ líg'₂ ca₂cuíñ₃ jmi₄ dsó₃.

Jág₁ a₂'ág'₃ jág₁ jë₁ca₂tó'₂

¹³ Jmo₄ í₁, nau₂ 'nia'₂ tiá₂ a₂'én'₂ 'nia'₂. Jmo₄ ma₂chang'₂ a₂lë₅ 'au'₂ ma₂ca₂cang'₅₄ ma₂nji'₅₄, tión'₁ 'nia'₂ a₂'uang'₂.

¹⁴ Ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ jmo'₂ 'nia'₂ ja₁con₂ ríng'₂, jmo₄ léi₄ a₂'nióg'₃ të₃dsón'₂ ríng'₂.

¹⁵ Në₃ në₃, juília'₂ ma₂nji'₅₄ 'nia'₂, rín'₅₄ jniog₄: Estéfanas, quiaín'₅₄ dsa₂ dsí₂néi₂ quió'₅, ca₂liin₃ dsa₂ i₂le₂'uig₅₄ i₂ca₂rë₃'én₂ jág₁ dse₃ 'uë₃ Acaya. Dsa₂ rín'₅₄ 'éi₂ në₃ ma₂ja₂léin₂ ca₂ne₅₄ jme₁jme₂ti₃ ja₁con₂ rín'₅₄ jniog₄ dsa₂ 'én₂ ja₁jaun₂. Chi₂quian₅₄ jniá₂ 'nia'₂ jmig₄ jaun₂ në₃,

¹⁶ jme₁gan'₃ 'nia'₂ juília'₂ dsa₂ le₂'éi₂, quian'₅₄ guë₄ ca₂le₃jín₃ rín'₅₄ juília'₂ i₂jme₂'o₅₄ quian'₅₄ ta₁ le₂jaun₂.

¹⁷ 'Io'₂ jmo₅ jniá₂ në₃, ia₁ ma₂guan₅ Estéfanas, Fortunato, quiaín'₅₄ Acaico; ma₂ca₂jme₃'ñiai₂₃ juília'₂ a₂jme₁'nió'₅ ja₁con₂ jniá₂ 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ 'nia'₂ chan'₂ ja₁lá₃.

¹⁸ 'Éi₂ bá₄ ma₂jmo₃ lián'₂ dsí₃ të₂le₃ juí₅ jme₂dsí₂, le₂jaun₂ bá₄ ma₂qui₂ma₂jmo₃ lián'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃. Jaun₂ 'nió'₅ jme₁gan₃ jniog₄ dsa₂ le₂'éi₂.

¹⁹ Ca₂le₃jín₃ guá'₅ ja₁tén₄ le₂tan₅₄ 'uë₃ Asia, cuíin₂₃ Diú₄ 'nia'₂. Le₂jaun₂ bá₄ Aquila quian'₅₄ Priscila‡ në₃, quian'₅₄ co₂nió'₃ dsa₂ rín'₅₄ i₂nji'₂ dsí₂néi₂ quió'₅ në₃, cuíin₂₃ Diú₄ 'ñio₅ lin₃ 'nia'₂, le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄.

²⁰ Ca₂le₃jín₃ rín'₅₄ jniog₄ i₂tion'₅₄ ja₁lá₃, cuíin₂₃ Diú₄ 'nia'₂. Qui₁cuíin₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ríng'₂ le₂jang'₂ le₂jang'₂ a₂qui₁chén'₁§ jú'₅ ríng'₂, a₂lë₅ léi₄ a₂ma₂'ei₅ caun₂

‡ **16:19** griego: Prisca. § **16:20** Caun₂ tag₄ a₂jme₁chí'₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmo₃ Pa₄ si₂ la₂.

jág₁ a₂le₁jě₃ 'au'₂ quian'₅₄ ríng'₂.

²¹ Jniá₂ Pa₄, cuíng₅ Diú₄ 'nia'₂ ne₄ si₂ la₂, quian'₅₄ gu₃ 'nió₃.*

²² Chi₂jua'₂ chan₂jan₂tsá₃ 'nioi₃ Te₁gui'₅₄, co₂dsia₅ bá₄ jui₁dsi₂'éin₂. jñiá'₅ 'ne₂, Te₁gui'₅₄![†]

²³ Jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo i₂'ua₁ dsí₅.

²⁴ Ca₂le₃jín'₃ bá₄ 'nia'₂ 'nióg₃, le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄ Cristo Jesús. A₂méi₃.‡
Co₂në₅.

* **16:21** 'Nio'₂ ja₁ton₅ Gálatas 6:11; Colosenses 4:18; 2 Tesalonicenses 3:17; Filemón 19. † **16:22** griego: maranatha, já₁ arameo a₂juá'₂ "Jníá'₅ 'ne₂, Te₁gui'₅₄." ‡ **16:24** A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ tsá₃ chi₁ton₅ "A₂méi₃."

**Jag₁ 'mí₂ a₂ma₂li'₅₄ quian'₅₄ Diu₄
New Testament in Chinantec, Tepetotutla
(MX:cnt:Chinantec, Tepetotutla)**

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Tepetotutla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Tepetotutla [cnt], Mexico

Copyright Information

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Tepetotutla

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021
5c52af9e-3086-5d57-9b7e-2e495fea8899